

Nlaš tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo ·

svetovnih in domačih dogodkov

Poštni urad Celovec 2 — Verlagspostamt Klagenfurt 2.

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt

LETO XV/STEVILKA 45

CELOVEC, DNE 7. NOVEMBRA 1963

CENA 2.— SILINGA

Svetovni kongres krščanskih demokratov

Pred kratkim je bil v Strasbourgu pod predsedstvom belgijskega ministrskega predsednika Théa Lefèvre svetovni kongres krščanskih demokratov.

Kongresa so se udeležili zastopniki 42 držav. Poleg najvidnejših predstavnikov evropskih krščansko-demokratskih strank in zastopnikov vseh skupnih evropskih ustanov so se kongresa udeležili tudi zastopniki iz Afrike; predvsem pa je bilo zastopstvo južno-ameriških držav tako po številu kot po kvaliteti izredno za ta kongres, ki je bil v Evropi. Iz tega dejstva je razumljivo, da je na kongresu prvič v zgodovini krščansko-demokratskega gibanja prišlo do izčrpane konfrontacije najvažnejših problemov, ki se krščanskim demokratom postavljajo v njihovih deželah in na svetovni pozornici. Zato je popolnoma upravičena izjava belgijskega ministrskega predsednika, da „je svetovni kongres krščanske demokracije živ dokaz njene življenjske sile, dokaz pa tudi perspektiv, ki se ji odpirajo na svetovnem polju“.

Predsednik posvetovalne zbornice Evropskega sveta, Pierre Pflimlin, ki je obenem tudi strasbourški župan, se je v svojem otvoritvenem govoru najprej spomnil Roberta Schumana, enega glavnih tvorcev evropske skupnosti, ki je letos avgusta umrl, kakor tudi Konrada Adenauerja in de Gasperijsa, ki so po zadnji svetovni vojni dali v Evropi največ zagona krščansko-demokratski miselnosti in evropski skupnosti. Z ozirom na moskovski dogovor o delni prepovedi jedrskih poizkusov je izjavil, „da mir ne more temeljiti samo na ravnotežju sil; pravi mir bo postavljen na trdne temelje šele takrat, ko bodo povsod v svetu uveljavljene človečanske pravice in ko bo vsak narod v samoodločbi lahko svobodno izbral svojo pot“.

Pflimlin je opozoril, da mora krščanska demokracija svoje delo za pravico in bratstvo med narodi pokazati na mednarodnem pozorišču tudi v svoji skrbi za manj razvite dežele:

„Krščanski demokrati moramo pogumno stopiti na težavno in dolgo pot, katero nam je v svoji okrožnici „Mir na zemlji“ začrtal papež Janez XXIII., pot, ki vodi k združenju sveta.“

Thomas Reyes Vicuna iz Čile, tajnik Južno-ameriške krščansko-demokratske zveze (ODCA) je v svojem referatu orisal delo krščanske demokracije v Južni Ameriki. Poudaril je nevarnost komunizma, ki preti južnoamerškemu kontinentu zaradi bede, v kateri živi večina tamošnjih narodov; zato pa je pozval Evropo, naj uspešno podpre delo za socialni napredek v teh deželah. Pokazal je vedno odločnejšo vlogo, ki jo imajo krščanski demokrati v Južni Ameriki, kateri se povsod boré za socialno demokracijo, kajti vprašanje gospodarskega napredka v Južni Ameriki bo rešeno le, če bo rešeno socialno vprašanje.

Tajnik Krščansko-demokratske zveze Srednje Evrope (UDCEC) Sienniewicz, je v svojem referatu obravnaval vprašanje, v koliki meri so dejansko uresničene v svetu osnovne človečanske pravice, ki so zajamčene v „Občni izjavi o pravicah človeka“.

V posebnem dokumentu, ki je bil ob tej priliki razdeljen vsem kongresistom, je opisan položaj zlasti v deželah pod komunističnim režimom.

Referat o političnem položaju je imel tajnik Nouvelles Equipes Internationales, Francoz Seitlinger. Njegovo dolgo in izčrpno poročilo je obsegalo tri dele: izgradnja Združene Evrope; odnos Evrope do Združenih držav Amerike in njen odnos do manj razvitih dežel; vprašanje odnosov med Vzhodom in Zahodom.

Kar tiče prvo točko, je referent poudaril, da je ponos krščanskih demokratov, da so njihovi politiki dali idejo o Združenji Evropi in tudi največ pripomogli k njeni uresničitvi.

V odnosih do Severne Amerike se Evropa zaveda, da sta njuna usoda in svoboda tesno povezani. Kar se tiče odnosa do manj razvitih dežel, je govornik poudaril, da bi Evropa in Severna Amerika ne smeli misliti samo nase, marveč na vse človeštvo, ki v veliki večini živi ali v pravi bedi ali v velikih socialnih krivcih. Najprej je orisal položaj v Aziji in Afriki, nato se je dalj časa ustavil pri Južni Ameriki.

Južna Amerika ima danes 200 milijonov prebi-

Državni udar v Saigonu

Poulični boji v prestolnici. — Predsednik Diem in njegov brat ubita. — Prebivalstvo navdušeno. — Začasno vlado prevzel generalski triumvirat.

Pretekli petek je del mornarice, vojske in letalstva uprizorilo v južnovietnamski prestolnici Saigon državni udar proti sedanjemu režimu predsednika Ngo Dinh Diem-u in njegovemu bratu Ngo Dinh Nhu-u, ki je bil šef policije.

Napad so najprej usmerili proti predsedniški palači, kjer je prišlo do ostrih bojov med uporniki in telesno stražo predsednika ter onim delom vojske, ki je ostala zvesta predsedniku. Nadalje so zasedli policijsko poveljstvo in radijsko postajo. Na svobodo so takoj izpustili vse zaprte budiste, profesorje in dijake.

Glede usode predsednika Diema in njegovega brata so krožile različne vesti. Najprej so uporniki razširili novico, da sta storila samomor, kar pa se je kmalu izkazalo za neresnično. Po zadnjih vesteh so ju ubili v soboto zjutraj uporniški vojaki, ko sta se hotela umakniti iz oblegane predniške

Vodja upornikov general Duong Van Minh je kmalu po puču izdal proglas, v katerem utemeljuje, da je bil ta korak v glavnem storjen v obrambo budizma in budistov, katere je dosedanji režim neopravičeno zatiral. Novo vojaško vodstvo, obstoječe iz 14 upornih generalov in 12 višjih oficirjev, razen tega očita predsedniku

V rudniku Lengede: še 11 živih

Ze zadnjič smo poročali o strašni rudniški nesreči v rudniku Lengede pri mestu Hannover na Nižjem Saškem, pri kateri je zaradi nenadne vdora vode bilo 129 rudarjev v nevarnosti. Prve dni je bilo rešenih 88, tri, ki so bili v nekem drugem rovu, se je posrečilo rešiti šele po 184 urah in sicer brez kakih hujših zdravstvenih posledic.

Diemu in zlasti še njegovemu bratu Nhu-u, da sta v zadnjem času hotela doseči nekaj sporazum s severnovietnamskimi komunističnimi Vietkong-gverilci.

Vodstvo države so začasno prevzeli trije generali. Ta triumvirat je v posebnem proglasu pozval ljudstvo k redu in miru; dalje naznanja, da bo skušal čimprej izvesti svobodne, demokratične volitve; glavni cilj nove vlade pa bo borba proti komunističnim gverilcem. Hkrati je zagrozil z najostrejšimi kaznimi proti onim, ki bodo zasačeni pri ropanju ali širjenju komunistične propagande.

pospešnega nadaljnega vrtanja so se 62 m globoko zakopani rudarji javili in 5 ur nato so tehniki že upostavili govorilne naprave. Ugotovili so, da je notri še enajst živih rudarjev — že deseti dan pod zemljo, brez vsake hrane. Vodstvo rudnika je ukrenilo vse potrebno, da jih reši. Zato je nemudoma dalo pripeljati največjo vrtnalo na pravo Zap. Nemčije in ostale najmodernejše tehnične pripomočke, v kolikor že niso bili na mestu. Ko so dobili stik z njimi, so javili iz podzemlja, da so še vsi razen enega pri dobrem zdravju. Z reševalnimi deli na-

KRŠČANSKA KULTURNA ZVEZA

Vsi koroški Slovenci na

Einspielerjevo proslavo

v nedeljo, dne 17. NOVEMBRA 1963, ob dveh popoldne v veliki dvorani
DELAVSKE ZBORNICE v Celovcu.

Sodelujejo: Goriški pevski zbor „Lojze Bratuž“ — Združeni zbori
Zveze pevskih društev — Tamburaši iz Roža — Mladinski zbor dijakov obeh Mohorjevih dijaških domov.

Predprodaja vstopnic v pisarni Krščanske kulturne zveze v Celovcu,
Viktringer Ring 26 (Mohorjeva hiša).

palače po nekem skritem podzemskem hodniku. Tretji brat, Ngo Dinh Can, ki je bil guverner v Srednjem Vietnamu, je zaprt; četrti brat, nadškof Ngo Dinh Thuc, pa je v Rimu na koncilu, dočim je žena drugega brata, ki je bil policijski šef, Madame Nhu, že nekaj tednov na potovanju po Evropi in Sev. Ameriki in je trenutno v Kaliforniji.

valcev v 30 državah. Toda med njimi živi 130 milijonov v lakoti, 80 odst. stanovanj so pravi brlogi, 70 milijonov odraslih ne zna brati. In vendar ima južnoameriški kontinent ogromno naravnih bogastev, katera pa niso izrabljena, sicer pa so dobrine silno krivično razdeljene.

Ko gre za pomoč manj razvitim deželah ali tretjemu svetu (tiers-monde), kot je to danes tehnični izraz, gre seveda najprej za materialno pomoč, toda v enaki meri gre tudi za sodelovanje na vseh drugih področjih. Delo za razvoj manj razvitih dežel ne smemo pojmovati samo kot neko darežljivost, temveč kot dolžnost človeške solidarnosti, kot dolžnost pravičnosti, ki je utemeljena v socialni funkciji lastnine.

V vprašanju odnosov med Vzhodom in Zahodom je referent najprej analiziral spremembe, do katerih je prišlo v komunističnem bloku zaradi spora med Sovjetsko zvezo in Kitajsko. Pozdravil je podpis moskovskega dogovora o delni prepovedi jedrskih poizkusov, ki je vidni izraz popuščanja napetosti. Toda pri vsem tem moramo ostati budno na straži, kajti borba med komunističnim in svobodnim svetom se bo nadaljevala na gospodarskem, socialnem in duhovnem polju. Pozval je krščanske demokrate, naj napnejo vse sile, da bi izvedli v življenju nauk okrožnic Janeza XXIII. „Mater et magistra“ ter „Pacem in terris“.

Debata na kongresu je bila zelo živa, ton so ji dajali predvsem govorniki iz Južne Amerike. Enega najglobljih vtisov je zapustil govor čilenskega senatorja Eduarda Frei, ki je izrazil dilemo, pred

za ostale pogrešane pa je vladala popolna negotovost oziroma ni bilo več upanja na kako rešitev. Vendar so nadaljevali z vrtanjem po prigrvarjanju nekaterih rudarjev, ki dobro poznajo prilike v omenjenem rudniku. Pri tem so — lahko bi to skoraj že imenovali čudež — v nedeljo zjutraj zopet zaslišali rahlo trkanje pod zemljo. V teku

katero je vsa Južna Amerika: krščanska demokracija ali komunizem; toda pri tej dilemi ima veliko odgovornost tudi Evropa in zlasti krščanski demokrati, če bodo znali uspešno podpreti tiste, ki se v deželah ogromnega bogastva in največje revščine borijo za pravico in dostojanstvo človeka.

Kongres je sprejel resolucijo, iz katere povzemamo nekaj najvažnejših točk:

Na mednarodnem področju poudarja, da je najvažnejši cilj krščanske demokracije izgradnja pravičnega in trajnega miru, ki bo temeljil na spoštovanju pravic človeka, na svobodi na pravici do samoodločbe narodov in na socialni pravičnosti.

Kar tiče odnos Vzhod-Zapad, sodi, da je pogodba, pred kratkim podpisana v Moskvi, prvi korak k splošnemu in nadziranemu razoroženju, hkrati želi, da bi še drugi dogovori izločili prave vzroke mednarodne napetosti, ker je to edina pot, da se utrdi mir. Kongres smatra, da mora biti organizacija Atlantskega pakta tako dolgo, dokler traja komunistična nevarnost, ojačena in prilagojena potrebam časa.

Kongres poziva krščanske demokrate, da v ustanovah Skupnega trga storijo konkretne ukrepe, ki bodo pomagali pri rešitvi posebnih problemov tega kontinenta.

Z ozirom na Afriko izraža svoje zadovoljstvo ob samostojnosti številnih afriških dežel.

Na evropskem področju poudarja nujnost gradnje Evrope, ki bo združevala vse svoje narode. Kongres priznava, da je Združena Evropa šestih držav jedro te gradnje in da naj bodo člani Evropskega parlamenta izvoljeni na splošnih volitvah.

GOSPODARJI, KMETJE V PODJUNI IN BELI!

V nedeljo, 24. novembra, t. l., se snidemo v Škocijanu na gospodarskem sestanku. Več v prihodnjih številkah in okrožnici.

Osrednji odbor

daljujejo z vso naglico in previdnostjo in upajo, da jih bodo mogli v nekaj dneh rešiti tako rekoč iz smrtnega objema.

Nekateri so sedaj mnenja, da je od ostalih še zakopanih 30 rudarjev tudi še mogoče kateri pri življenju. Tehnično vodstvo že ves čas poizkuša z vrtanji v globino po raznih predelih rudnika, vendar je to upanje skoraj prazno.

Ob Piavi še vedno strah

Prejšnjo soboto se je nad umetnim jezerom Vaiont gora Toc, katere plaz je povzročil nedavno strašno poplavo, ponovno zamajala in se je zopet začel premikati velik plaz skalovja in zemlje, ki je zgrmel na prejšnjega v omenjeno jezero.

Usulo se je približno 40.000 kub. metrov, kar pa ni prizadelo nikake škode, ker sta najbližji vasi Erto in Casso še vedno evakuirani. Po nalogu oblasti je tam okoli še vedno 3500 vojakov in drugega tehničnega osebja, ki skrbijo za varnost, obenem pa še vedno kopljejo med naplavinami prve katastrofe 9. oktobra in iščejo še preostale pogrešance mesta Longarone in ostalih bližnjih opustošenih krajev.

Nabiralne akcije za ponesrečence oziroma one, ki so utrpeli škodo, se še vedno nadaljujejo po vsej Italiji. Med drugim je ministrski svet odobril 4 milijarde lir kot podporo za ponovno zgraditev uničenih krajev ob Piavi in druge 3 milijarde za nabavo najnujnejših potrebščin.

Državni predsednik Segni v Trstu

Pred dobrim tednom je prišel v Trst italijanski državni predsednik prof. Segni na povabilo rektorata tržaškega vseučilišča, kjer mu je bil ob tej priliki podeljen častni doktorat iz političnih ved na pravni fakulteti.

Kot navadno so tudi ob tej priliki hoteli nekateri ekstremistični elementi izrabiti to priliko in so trosili letake proti italijansko-jugoslovanski upravi na tržaškem ozemlju.

Politični teden

Po svetu . . .

V ZNAMENJU MIRU . . .

V dnevih okrog praznika vernih duš so misli večine dobro mislečih pri onih, ki so že dobojevali boj življenja in dosegli vsaj zemeljski mir. Njih trupla počivajo v zemlji, kar je delež slehernega, pa naj je mogočnejši, pred katerim je trepetalo polovico človeštva, ali pa je neznamenit človek iz najnižjih plasti. Pred to neizprosno in dosledno pravičnostjo umolkne vsa modrost največjih državnikov in vladarjev — čuvarjev pravice!

Pa tudi v mednarodnem življenju moremo zaznamovati, da že dolga desetletja ni bilo v medsebojnih odnosih med tekmeci na svetovni politični pozornici toliko prizadevanja za mir. Sicer je o miru bilo slišati lepo govoriti, a vsak si je mir razlagal po svoje, pri tem pa so se držali starega rimskega pravila: „Si vis pacem, parra bellum — če hočeš mir — oborožuj se!“ Danes moremo že ugotoviti velik napredek, ko si doslej sprti narodi vsaj skušajo drug drugemu priznati dobro voljo in to v dejanju tudi pokazati. V tem pravcu moremo presojati nedavni sporazum o delni ustavitvi atomskih poizkusov, katerega je podpisalo poleg štirih „velikih“ še nad sto držav.

To prizadevanje v dosego pomirjenja med narodi je vidno tudi sicer v mednarodnem življenju zadnjih mesecev. Doslej smo bili vajeni, da so na Glavni skupščini ZN v New Yorku izzveneli vsi govori v medsebojna obtoževanja in v brezobzirno tekmo med Vzhodom in Zapadom, letošnja zborovanja pa potekajo v duhu iskanja poti do splošnega pomirjenja narodov. Pa tudi na neštevilnih področjih sveta, kjer poteka znamenita „železna zavesa“, je čutiti, da se je v odnosu Kremelj — Bela hiša nekaj spremenilo.

Pri starem je ostalo še vedno na mejah rdeče Kitajske, ki hodi povsem svoja pota. Morda je pa prav ona vzrok, da se v „starem svetu“ trudijo za mirno sožitje, ko vidijo, kako jim vedno bolj grozi „rumenoredeča“ nevarnost.

PREMIJERJE NA PAPIRJU

Med Alžirijem in Marokom že par tednov teče kri v hudih obmejnih spopadih. Naselja v Saharski puščavi menjavajo gospodarja, pri čemer je prišlo tudi do pravih pokolov; tako so alžirski čete v vasi Figuić pomorile skoro celotno prebivalstvo. Med tem je bilo več poizkusov, da bi prišlo do sporazuma; zlasti abesinski cesar Haile Selassie skuša posredovati, ko je najprej obiskal Ben Bello in nato še kralja Hassana. Zdelo se je, da je njegovo posredovanje brezuspešno, končno je pa le prišlo do konference v Bamako, glavnem mestu afriške države Mali, katere so se udeležili alžirski diktator Ben Bella, maroški kralj Hassan in abesinski cesar ter predsednik države Mali. Sklenjeno je bilo premirje, ki naj bi začelo veljati 1. novembra. Da bi do tega časa čimbolj izboljšali položaj za pogajanje, so postali boji zadnje dni še silovitejši. Na dan premirja je na fronti nastal mir, vendar pa je v naslednjih dneh prišlo do novih bojov, kar pomeni, da bo premirje verjetno ostalo le na papirju.

Da je prišlo do spora med Alžirijem in Marokom niso vzrok le sporna naselja v obmejnem pasu, ki bi naj po dogovoru bila nevtralizirana pod mednarodnim nadzorom, temveč mnogo bolj različno gledanje na politično ureditev obeh držav. O alžirskem predsedniku Ben Belli je znano, da hoče postati afriški Castro, kar je simbolično tudi nakazal, ko se je na konferenci prikazal v uniformi letalskega častnika (kot Castro), dočim je kralj Hassan odločen pristati mekomunistične družbene ureditve. Tako pomenja ideološki spor med arabskimi državami največjo oviro, da bi v doglednem času prišlo do tesnejše povezanosti med državami arabskega sveta.

KONEC DIEMOVEGA REŽIMA

O položaju v Južnem Vietnamu še vedno ni bilo mogoče dobiti prave jasnosti. Borba proti komunizmu, ki še vedno ogroža deželo, je pogosto prešla v boj proti budizmu, ker so se budistični voditelji vezali v svojem odporu proti Diemovemu režimu s komunisti. Predsednik Diem pa se je s svojimi ožjimi sodelavci kazal za zaščitnika interesov krščanstva in voditelja antikomunističnega odpora. Toda metode njegovega boja

nikakor niso našle odobravanja v svetu in tudi ne v ZDA, ki so sicer izdatno podpirale Diemovo vlado.

Čeprav se je zdelo, da so se razmere v Južnem Vietnamu zadnji čas le normalizirale in so se v Saigonu vršile prejšnji teden velike vojaške parade v proslavo obletnice prevzema oblasti ter so v boju s komunističnimi silami imele vladne čete ob podpori Amerikancev precejšnje uspehe, je zadnji petek izbruhnila vojaška vstaja. Uporniške čete so v kratkih bojih zavzele vladno palačo ter ujele predsednika Diema in njegovega brata, ki je dejansko imel vso policijsko oblast v rokah. Po nekaterih vesteh bi naj bila Diem in njegov brat izvršila samomor, kar pa ni resnica; ko sta se hotela rešiti v neko cerkev, sta bila na poti ubita, tako pravi neko drugo poročilo.

. . . in pri nas v Avstriji

OGORČENJE NAD SOCIALISTI

Postopek koroškega deželnega zbora, v katerem so socialisti s pomočjo edinega komunističnega glasu z enim glasom večine prizadeli kar 37 občin, katere so deloma priključili drugim, deloma jih razdelili, je povzročil veliko nasprotovanja. V splošnem očitajo socialistom nedemokratsko ravnanje, ker pomeni odločevanje tako važnih zadev z večino enega glasu kršenje demokratskih načel. Takšno postopanje je v nasprotju z duhom demokracije. Pri tem poudarjajo nasprotniki socialistov, da kaže primer koroškega deželnega zbora, kakšna bi bila demokracija v državi, če bi oni dobili ob volitvah tudi najskromnejšo večino.

Zasedanje deželnega zbora je ob tej priliki bilo vsekakor zanimivo, kajti socialistom se je silno mudilo uresničiti predlog o komasaciji občin; saj so zasedanja trajala pozno v noč in so poslanci opozicije tudi korporativno zapustili sejno dvorano.

V zvezi z drakonično odločbo glede prizadetih občin se je že slišalo vprašanje, katere občine bodo nadaljnje žrtve. Tudi že pišejo časopisi, da bodo v kratkem ukinili še nekaj manjših ljudskih šol.

Ob tej priliki je komunistični deželni poslanec Kazianka v celoti podprl socialiste, kar je vsekakor vzbudilo pozornost v vsej Avstriji. Poznavalci razmer že napovedujejo, da so v teku pogajanja med avstrijskimi socialisti in komunisti za tesnejše akcijsko

Porast nemških srednjih šol na Juž. Tirolskem

Kot izvemo po dunajskih poročevalskih virih iz Bozna, se je, oziroma se bo letos število nemških srednjih šol na Južnem Tirolskem za tamkajšnjo nemško govorečo narodno manjšino ponovno povečalo. Italijanske oblasti so namreč odobrile enajst novih srednjih šol — deloma popolnih, deloma nepopolnih.

S tem je bil zopet dosežen precejšen napredek v uresničenju načrta izgradnje nemških srednjih šol, katerih je predvideno približno 40 na Južnem Tirolskem. Ker se prilike glede prometnih sredstev vedno bolj izboljšujejo, je podana možnost, da bo od okoli 4500 šolarjev, ki letno končajo tamkajšnje nemške ljudske šole, lahko vsako leto odšlo 3200 do 3500 na ondote nemške srednje šole. Edina ovira, ki se pojavlja ob ustanavljanju novih srednjih šol, je po istem

Polet črnca v veselje

Edward Dwight jr. je prvi črni kozmonaut, ki ga Amerikanci pripravljajo za polet v vesolje. Predsednik Kennedy upa, da mu bo Dwight pomagal pri bitki za rasno integracijo v Ameriki.

Lahko je razumeti, da Dwight ni kozmonaut kot vsi drugi. On bi moral namreč obkrožiti zemljo dvajset ali tridesetkrat. Drugače se ne bi sam Kennedy osebno zanimal zanj, za črnkega kapetana, čigar ime je danes svetu še skoraj neznan, a ki bo jutri debelo natisnjeno na vseh časopisih.

V dneh, ko se je vršil velikanski črnski pohod v Washington za zahtevo po enakosti z belci, je Dwight sanjal o velikem poletu, sanjal o tem, kako bi z vesolja zaklical prebivalcem Alabame, fanatičnim rasistom starega juga: „Gospodje, jaz sem Eddie Dwight jr., letalski kapetan Združenih držav. Sem črnc, ki dela enake podvige kot belci in jih celo prekaša. Ali si bo-

Tako je uničena samovlada Diemov v Južnem Vietnamu in upati je, da bo vojaška vstaja pripravila pot vladi, ki bo še vedno protikomunistična in bolj demokratična.

NENNI STAVLJA POGOJE

Kot smo že poročali zadnjič, je bil v prejšnjem tednu v Rimu kongres italijanske socialistične stranke, ki naj bi pomenil konec njene povezave s komunisti in začetek njene parlamentarne sodelovanja s strankami sredine. V napetih razpravljanjih je bilo odločeno, da so sicer levi socialisti pripravljeni vstopiti v vlado „leve sredine“, vendar pod gotovimi pogoji. Predvsem zahtevajo socialisti, da se v državi izpelje čim večja socializacija gospodarstva ter odločna odklonitev vsake atomske oborožitve v državi. Tako bo gotovo prišlo do težavnih pogajanj med demokratizirani in socialisti in nikakor ni lahko napovedati, kakšen bo izid, kajti Italijo vežejo že vsa povojna leta tesne vezi z Zahodno Evropo in Ameriko.

sodelovanje, kar bi naj bila protiusluga s strani socialistov.

POTAPLJAČI V TOPLITZSEE

Vsa leta po vojni se je širila bajka o zakladih v Topliškem jezeru na Štajerskem po vsej Avstriji. Te zaklade pripisujejo samemu Hitlerju, ki naj bi pred koncem svoje vlade dal potopiti v jezero velike zaklade zlata in draguljev.

Za te „zaklade“ se je začela zanimati tudi država in prejšnji teden so začeli poklicni potapljači pod civilnim in vojaškim nadzorom iskati v globinah jezera. Pa ni bilo uspeha, razen dase so našli truplo nekega potapljača. Preiskovanje jezerskega dna se vrši sistematično, a silno počasi, pri čemer naletijo na razne predmete. Od napovedanih zakladov zlata pa doslej še ni bilo nobene sledi.

ZGANJE IN ŽEMLJE DRAŽJE

K splošni podražitvi živilskih sredstev v zadnjih mesecih moramo prišteti še zadnje povišanje cen žemljam in drugim sladkarijam. Tako stane od 2. novembra zemlja 60 grošev in tudi drugi produkti iz bele moke so dražji. Poleg tega je bilo določeno, da se dvigne za celih 20 odst. cena nekaterim visoko alkoholnim pijačam. Prav tako bodo povišali tudi nekatere voznine na vlakih in poštne pristojbine v krajevnem območju.

poročilu pomanjkanje sposobnih učnih moči.

Tako torej poroča Avstrijska poročevalska služba (APA). Kaj pa pri nas na Koroškem? Položaj slovenskega šolstva je več kot žalosten — zlasti po ukinitvi zakonske uredbe koroške deželne vlade glede ljudskega šolstva na dvojezičnem ozemlju, izdane 3. oktobra 1945.

Nadalje naj pribijemo dejstvo, da vsa desetletja nazaj, odkar obstajajo obvezne ljudske šole, pa do danes koroški Slovenci niso imeli takih ljudskih šol, v katerih bi se mogli otroci slovenskih staršev toliko naučiti svojega materinskega jezika, kolikor je to možno pod italijansko oblastjo otrokom nemško govorečih staršev na Južnem Tirolskem.

ste še drznili zabraniti mi vohod v kavarno, v katero sme vstopiti samo bel človek? Ali si boste še drznili braniti mi, da sedim poleg vas v vaših kinodvoranah?“

To je Eddie sanjal in še vedno sanja. Le žal mu je, da ni mogel tega napraviti v tistem zgodovinskem dnevu, ko se je vršil pohod dve sto tisoč črncev v Washington; da ni mogel leteti kilometre nad zemljo in od tam ponoviti besede, ki jih je nekdanji o rasni enakosti izrekel Lincoln.

Toda tisti trenutek še ni prišel in Eddie ga nestrno pričakuje. Ve, da se bo to kmalu zgodilo. Ameriški predsednik Kennedy je izrazil željo, da se Dwightu nudi prednost pred ostalimi kozmonauti. Razlog je jasen. Kennedy se namreč dobro zaveda, da bi mu vesoljski polet črnega človeka mnogo pomagal pri uresničitvi rasne integracije. To bi bil nekakšen psihološki choc, ki bi elektriziral vso Ameriko.

SLOVENC

doma in po svetu

Misijska razstava v Gorici

Med katoliškimi organizacijami na Goriškem je najstarejša in tudi najbolj delavna Dekliška Marijina družba v Gorici. Poleg verske vzgoje goji družba tudi kulturno delo: ima pevski zbor, prireja igre, sodeluje pri kat. prireditvah in širi kat. slovenski tisk. Posebno vneto pa deluje na misijskem področju. Poleg velikih zbirk pripravi redno za misijsko nedeljo tudi misijsko proslavo s kulturno prireditvijo in bogatim srečelovom. Tako je bilo tudi letos; po cerkveni slovesnosti je bila proslava v Katoliškem domu. Najprej so predvajali zanimiv film iz Konga, ki ga je prinesel g. Pavlin Stanko, ki tam deluje kot misijonar. Sledila je igra „Luč“ o prihodu Cirila in Metoda med Slovane. Ta igra je bila zelo dobro pripravljena ob režiji g. Komaca in pevski pripravi prof. Bratuzeve. Izredno bogat srečelov pa je pripomogel do lepe vsote v podporo misijonom, pa tudi udeleženci so zadovoljni odhajali domov. Pred prireditvijo je bila razstava umetnih in obrtnih izdelkov z Madagaskarja, kjer deluje slovenski misijonar Ivan Štanta.

Drago Šijanec — director general

Priznani dirigent g. Drago Šijanec je bil na predlog posebne komisije glasbenih strokovnjakov imenovan za ravnatelja in dirigenta mestnega simfoničnega orkestra v Buenos Airesu. Konkursa za to mesto se je udeležilo še šest drugih argentinskih dirigentov. Prvi nastop g. Šijanec v svojstvu „directora general“ je bil 21. oktobra, ko je tamošnji simfonični orkester izvajal koncert v proslavo 150. letnice rojstva Riharda Wagnerja.

Razstava slikarskih del Straussov

V Slovenjem Gradcu so v oktobru pripravili prvo retrospektivno razstavo slovenjegraških rojakov Franca Mihaela Straussa in njegovega sina Jana Andreja. Prvi je živel od leta 1674 do 1740, drugi pa od 1720 do 1783. Umetniško sta delovala zlasti v okolici Slovenjega Gradca ter v Mislinjski, Savinjski in Dravski dolini ter v sedanji Avstriji. Za razstavo so odbrali 60 najboljših njihovih del.

Uspeh pevskega zbora iz Škedenja

Med slovenskimi cerkvenimi pevskimi zbori na Tržaškem brez dvoma zavzema prvo mesto zbor v Škedenju pri Trstu. Že več let ga dobro vodi delavni gospod Dušan Jakomin, ki je obenem dušni pastir za slovenske vernike v tej predmestni župniji. Letos je ta pevski zbor že v drugič nastopil pri pevskega nastopu tržaških pevskih zborov in sicer kot edini slovenski zbor. Čeprav je to nekaj nenavadnega v Trstu, je vendar bil zbor deležen lepega sprejema in še lepše nagrade ob uspeli nastopu; saj ni bil noben drug zbor deležen toliko naga aplavza kot Škedenjski. To je vsekakor važno, da si tudi slovenska nabožna pesem utira pot v neslovensko javnost, ki nas bo tako bolj spoznala in tudi bolj cenila.

The Catholic Digest o Slovencih

Tudi v Ameriki so Slovenci na dobrem glasu pri domačinih. Njih delavnost, podjetnost, poštenost in nesebičnost jim je v veliko čast. O vsem tem piše The Catholic Digest, zelo razširjeni katoliški list, ki še posebej na široko opisuje delovanje slovenskega duhovnika in župnika dr. Farčka v Bridgeportu (USA). Ta duhovnik je premočnim Slovincem v tujini preskrbel delo in jih vključil v slovensko versko-kulturno življenje. Danes so to v večini ugledni ljudje v Ameriki.

Članek o Slovencih je napisal jezuitski učenjak pater Jos. P. Fitzpatrick, dekan sociologije na Fordhamski univerzi s sodelovanjem asistenta Roberta O. Gaudeta. Ob številnih obiskih slovenskih naseljencev sta temeljito študirala razmere med njimi in njihove odnose do njihove domovine.

Mednarodno pevsko tekmovanje v Gorici

V Gorici bo 7. in 8. decembra mednarodno tekmovanje pevskih zborov, na katerem bo nastopilo 25 zborov. Nastopili bodo zbori iz Italije (20 — dva slovenska), iz Jugoslavije (4) in eden iz Avstrije (mešani zbor „Chor Villach“). Pogrešamo udeležbo slovenskih zborov iz Koroške . . .

Slovenski narodni praznik v Buenos Airesu

V velikem slovenskem naselju v mestu San Justo (Buenos Aires) je bilo 20. oktobra veliko slavlje. Dopoldne je bila proslava sedme obletnice blagoslovitve Našega doma, popoldne pa proslavitev 45. letnice rojstva slovenske narodne izseljenke skupnosti v Buenos Airesu. Dopoldnanska prireditev je bila bolj akademija z nagovori in petjem, popoldan pa so nastopale slovenske skupine z igerskimi simboličnimi in alegoričnimi nastopi. Na tej proslavi so bili zbrani predstavniki slovenskega izseljenstva v tujini.

Rajni Matija Škerbec in njegov „Pregled“

Rajni monsignor Matija Škerbec je l. 1956 in 1957 izdal dva zvezka „Pregleda novodobnega slovenskega katoliškega gibanja“. Ta knjiga prinaša v podrobnostih marsikaj zanimivega za novejšo slovensko politično zgodovino. Dasi je premalo kritična in objektivna ter ponekod preveč tendenčna, bo zgodovinarju dobrodošla že zato, da „se čuje tudi drugi zvon“, kot pravi avtor v uvodu. Očitna je avtorjeva tendenca, da bi kolikor mogoče opravičil dr. Šušteršiča in njegove pristaje, nasprotno pa, kjer se le dá, očrnil njegove nasprotnike, predvsem dr. Janeza Ev. Kreka. V tem pogledu so pravilneje misli, ki jih je napisal I. Dolenc v svojih razpravah o razmerju med obema politikoma.

V I. delu knjige podaja avtor v prvih sedmih poglavjih še dokaj objektivno sliko začetkov katoliškega gibanja na Slovenskem, od osmega poglavja naprej pa prevladuje vedno bolj panegiričen značaj knjige. V zadnjem poglavju I. dela „Jugoslovansko vprašanje v Avstro-Ogrski“ in na več mestih v II. delu knjige trdi avtor, da je nameraval prestolonaslednik Franc Ferdinand z državnim udarom „ustvariti trializem in državo Jugoslovanov v okviru monarhije“, in s tem nekako opravičuje šušteršičevo politiko. Toda za te domneve menda še do danes ni nobenih dokazov, pač pa so znani prestolonasledniki avtokratični in reakcionarni nazor. „Nasprotnik Velenemcev in Velemadžarov“ je bil prestolonaslednik pač zaradi svojih dinastičnih interesov; tudi avtor se izraža previdno, ko piše, da je bil nadvojvoda „kolikor toliko osebno naklonjen Slovanom“, ker je vzel Čehinjo za ženo (sicer pa ni znano, če in koliko se je ta žena čutila Čehinjo!).

V II. delu opisuje avtor vzroke razdora med „starini“ in „mladini“ v slovenski pretekli dobi. Naravno je bilo, da so se hoteli mladi svetni inteligenti, ki so prihajali z univerz, poklicno in politično uveljaviti. Te mlade izobražence, ki so imeli v socialnem in narodnem pogledu naprednejše nazore, je odbijalo tudi šušteršičevo servilno klanjanje dinastiji in pretirano poudarjanje avstrijskega patriotizma. Razumljivo je, da so bili najbolj nezadovoljni izvenkranjski, zlasti koroški Slovenci, ki so na svoji koži občutili pritisk od dinastije in vlade podpiranega nemškega nacionalizma pred prvo svetovno vojno. Vse to se je po izbruhu vojne še stopnjevalo.

Ko je antanta med prvo svetovno vojno začela navajati narodno načelo med svojimi vojnimi cilji, je bilo treba govoriti o enem jugoslovanskem narodu, saj antantni politiki niso dosti poznali naših notranjih razmer; po njih pojmovanju je imela jugoslovanska država smisel le, če eksistira tudi jugoslovanski narod. Jugoslovansko državo so si spočetka najbrž vsi zamišljali v okviru Avstro-Ogrske in tudi antanta je tja do l. 1908 zahtevala le njeno federalizacijo. Toda če bi bil dr. Šušteršič res tako velik politik, kot ga Škerbec opisuje, bi moral prej kot antanta sprevideti, da je taka federalizacija zaradi odpora domačih Nemcev in Madžarov ter zlasti Nemčije nemogoča (Franca Ferdinanda z domnevneim načrtom državnega udara tudi ni bilo več), in se sprijazniti z Jugoslavijo izven Avstro-Ogrske. „Mladini“ so to spoznali in izvajali

ANTON ILC:

Srečanje z Rusi

(Nadaljevanje in konec)

Verska umetnost, svoboda in še kaj

Skoraj vsi sovjetski obiskovalci vati-kanskega paviljona so se dotaknili tudi vprašanja religiozne umetnosti. Občudovali so staro cerkveno umetnost, moderna pa jih je neprijetno odbijala. Neredko je kdo dejal: „Kako more katoliška Cerkev dovoliti tako umetnost? To je profanacija.“ V mnogih dušah torej še živi spoštovanje do sve-tega.

Nikdar ne bom pozabil naslednjega pri-zora: K meni je prišla skupina petih lju-di in mi pokazala na vstalega Zveličarja (kovinast kip, ki je bil predmet mnogih kri-tik tudi s katoliške strani) ter izjavila: „Mi ne verujemo v Boga, toda protestiramo pro-ti taki podobi Kristusa. To je „koščunstvo“ (smešenje vere, svetoskrunstvo)

Protislovje? Da! Toda tako protislovje je mogoče samo v dušah, ki govorijo, da so neverne, v resnici pa jih žejja po neskončno blagem liku Odrešenika.

Pri debatah o cerkveni umetnosti — in ne samo pri teh — smo navadno zadeli ob pojem svobode in človeškega dostojanstva, ki je mogoče samo takrat, če je Bog naš Oče in mi njegovi otroci.

Sami so čutili in videli, kako so ljudje na Zapadu veliko bolj svobodni kot oni in ka-ko nje sovjetski režim nadzoruje celo v tu-jini. (Marsikatera bridka opazka jim je ušla na ta račun, seveda med štirimi očmi.

Z druge strani pa niso mogli trpeti tega, kar imenujejo „buržoazno svobodo“ — biti svobodni, da se brigam samo za svoje o-sebne koristi, čeprav na škodo skupnosti. Lahko nam je bilo dokazati, da za tako poj-movanje ni mesta v krščanskem razumeva-nju svobode.

Seveda smo govorili še o mnogočem dru-gem.

posledice, čeprav imajo pri „razbijanju legalne dr-žave“ precej manj zaslug, kot jim jih pripisuje avtor.

Po pravici pa graja pisec knjige slovenske poli-tike zaradi lahkovernosti, s katero so se zanašali na antanto pri razmejitvi in hiteli razdirati deželno avtonomijo ter se „ujedinjevati“ s Srbijo. Kar se zadnjega tiče, jih nekoliko opravičuje isti strah pred Italijo, s katerim avtor opravičuje šušteršiče-vo avstrofilstvo. Predvsem je pa vsa „prečanska“ buržoazija hitela v naročje monarhični Srbiji iz strahu pred revolucionarnim gibanjem ljudskih množic, ki so se gole in lačne in pod svežimi vtisi boljševiške revolucije vračale z bojišča.

Naj bo ob smrti agilnega Matija Škerbca teh par vrstic kritike njegove knjige skromen doprinos k poznavanju naše preteklosti v luči domoljubnih in katoliških idej, za katere se je rajni boril vse živ-ljenje.

(Oba zvezka njegovega „Pregleda“ sta v slovenskih knjigarnah še vedno na razpolago po zmerni ceni.) — c.

gem. Na splošno je bilo mogoče čutiti, da stavljena vprašanja odgovarjajo njihovim osebnim težavam in zanimanju, razen kaj-pada pri nekaterih propagandistih, ki pa jim je bilo lahko odgovoriti in jih spraviti v zadrego.

Večina je bila zadovoljna z obiskom vati-kanskega paviljona in pogosto smo po dru-gih poteh zvedeli, da je bil dolgo časa pred-met njihovih razgovorov.

Sovjetskim Rusom smo razdali okoli ti-soč evangelijskih in skoraj 20.000 izvodov raznih verskih brošur in knjig.

Zaključek

Že 45 let komunizem kuje „novega“ sov-jetskega človeka. Če bi hotel soditi po teh treh tisočih, s katerimi smo se srečali, in to posplošiti na vso sovjetsko Rusijo, bi mogel mirno zaključiti, da je komunistična partija v svoji protiverski borbi doživela polom. Da, uničili ali zaprli so mnogo cerk-va, veliko duhovnikov in menihov so ubili, mnoge so oropali vere v Boga, vendar same vere niso mogli uničiti. Ljudje, ki sem z njimi govoril, so bili kot vsi drugi: brez kakšnega komunističnega zanosu, z občečlo-veškimi težavami in vprašanji, res da ne-vedni v veri, ker jih ni nikdo učil, zato pa s tem bolj veliko skrito ali javno izraženo žejo po Bogu.

Eden izmed njih mi je dejal: „Govorite

Novе knjige

● Pri državni založbi v Ljubljani je iz-šla v prevodu knjiga Miroslava Krleža: De-set krvavih let in drugi politični eseji. Delo je prevedel Josip Vidmar, ki bo prevedel še vsa ostala Krleževa dela v slovenščino.

● Novitete na ljubljanskem knjižnem tr-gu: Državna založba je izdala Juša Kozaka delo Potreti, ki jim je napisal uvod Mitja Mejak; Miško Kranjec je pri Pomurski za-ložbi izdal novo delo Mladost v močvirju; Jože Dular je pri založbi Lipa v Kopru iz-dal zbirko pesmi Ivana Čampe Ivje se iskri; založba Obzorja v Mariboru je izdala delo Lojzeta Zupanca Lajnar svete družine; v zbirki Knjižnice Mestnega gledališča v Lju-bljani je izšla drama Branka Hofmana Dan in vsi dnevi; mariborska založba Obzorja je tudi izdala knjigo esejev Josipa Vidmar-ja pod naslovom Drobni eseji; v založbi Mladinska knjiga je izšlo delo Svetovna književnost, izbrana dela in odlomki, prva knjiga. Delo je uredil Janko Kos s sodelo-vanjem Dušana Pirjevca in Staneta Mihe-liča; Branko Kreft urejuje zbirko Zbranih del Bertolda Brechta in posamezna dela so prevedli dr. Matej Šmalc, Janko Moder in

nam resnico, kajti nas tako hitro ne preva-raš, smo „obstreljene ptice!“ (Ruski pre-govor, ki v tej zvezi hoče reči: so nas že tolikokrat prevarali, da težko komu kaj ver-jamemo.)

Petindvajsetletni fant mi je rekel: „Prvi-krat imam v rokah evangelij. Ali ga smem vzeti s seboj?“

Neka učiteljica je jokala, ker ji nisem mogel dati evangelija (tisti dan sem že vse razdal), in je tožila: „Vso pot sem mislila in upala, da bom dobila evangelij, sedaj pa to.“ Prosil sem jo, naj pride naslednji dan, pa je ni bilo. Mogoče je bila kontrola pre-huda in si ni upala, ali pa so že odšli.

Takih primerov bi mogel navesti še in še. Če bi hotel z nekaj besedami označiti Ruse, ki sem prišel z njimi v stik, bi lahko dejal: zorane in prebranane njive, ki željno čakajo setve. Čas setve bo gotovo prišel, bodo li sejalcji?

Medtem pa v Sovjetski zvezi divja silo-vita protiverska gonja. Zaenkrat se ome-juje samo še na besedni boj, toda kdo mo-re reči, da se ta ne bo spremenil v krvavo preganjanje, kot je že bilo pred vojno! V letu 1958 je bilo v Sovjetski zvezi 5.600.000 protiverskih predavanj, za leto 1959 pa so samo v prvem polletju izdali okrog tisoč raznih brezbožnih publikacij v nakladi 13 milijonov 700.000 izvodov.

Vera v ruskih dušah še živi. Tega pa ko-munisti ne morejo prenesti, kajti to je zanje neprestani opomin, da je Bog, ki ga ne mo-rejo doseči in kateremu bodo morali dati račun.

Mile Klopčič. Prva knjiga je že izšla v zbirk-Bela Krizantema; Državna založba je iz-dala prevod Aishilosoze Oresteie in je sicer prevod dela Antona Sovreta; v zbirki Sve-tovni roman je izšlo najboljšo delo Rober-ta Musila Mož brez posebnosti (I. del) in sicer je delo prevedel Janez Gradišnik; Ru-dolf Predan in Anton Kolar sta prevedla dramo J. P. Sartra Igra je končana; dr. Fran Bradač je prevedel delo Euripidesa Medeia; Prešernova družba je izdala delo Ivana Po-trča Srečanje.

● „Samorastniki“ Prežihovega Voranca v nemškem prevodu bodo v kratkem izšli pri knjižni založbi Bertl Petrej na Zihpoljah. Prevod je pripravil profesor Janko Messner. Tako bodo mogli tudi čitatelji nemškega jezika nekoliko spoznati literarno udejstvo-vanje koroškega rojaka in plodovitega pisa-telja Lovra Kuharja iz Prevalj. V svojih pripovedniških spisih se Prežihov Voranc največ mudi v okolici Mežiške doline, to-rej koroške pokrajine in njenih ljudi.

Bahač pri dentistu. — „Koliko zob mi boste morali narediti?“ — „Dvaintrideset!“ — „Meni jih lahko naredite več! Jaz lahko plačam!“

Posebno poročilo s koncila

Drugi teden zasedanja koncilskih očetov v cerkvi svetega Petra v Rimu — to je od ponedeljka, 7. oktobra, do petka, 11. okto-bra, je bil predmet razpravljanja o Cerkvi in njenem hierarhičnem ustroju. Razprav-ljanje se je sukalo predvsem okrog treh predmetov: o diakonatu, o duhovništvu in o zboru škofov v Cerkvi.

Samostojna služba diakonata

V prvih časih krščanstva so bili diakoni samostojna služba v Cerkvi. Znano je, da je bil sv. Stefan prvi diakon in z njim še šest drugih, ki so oskrbovali prvo Cerkev v de-ljih medsebojne pomoči in bili tako najožji sodelavci apostolov. Kasneje je diakonat izgubil svoj samostojni značaj in postal zadnja stopnja pred prejemom duhovništva.

Danes zagovarjajo potrebo zopetne uved-be diakonata kot samostojne službe v Cer-kvi zlasti škofje iz vzhodnih in misijonskih krajev ter Južne Amerike, kjer je veliko pomanjkanje duhovnikov. Škofje iz drugih krajev, kjer je dovolj duhovnikov (zlasti iz Italije in romanskih dežel-vobče) so do dia-konata precej nezaupljivi. „Diakonat brez dolžnosti celibata (obljube samskega stanu) bo zmanjšal število duhovnikov“, trdijo ti škofje. Mesto tega pa ti škofje predlagajo: „Dovolj je vzgojiti dobro skupino krščan-skih laikov!“

Toda tudi vzgoja laikov v zadostnem šte-vilu ni povsod izvedljiva, zato zopet poudar-jajo nekateri škofje: „Stalen diakonat bi olajšal delo duhovnikom njih dušnopastir-sko odgovornost; ustvaril bi učinkovit most

med verniki in cerkvenim načelstvom; Cer-kev bi približal v kraje, kjer je sedaj praktično sploh ne poznajo.“ V Južni Ame-riki so prostrana področja, kamor zaide du-hovnik samo vsaki dve ali tri leta. Stalen diakon v vsakem večjem naselju bi pa vzdr-ževal med ljudmi živi stik s Cerkvijo. Zato je eden afriških škofov dejal: „Če druge diakonov ne potrebujete, jih potrebujemo v Afriki. Dajte nam vsaj možnost, da jih la-hko posvetimo, če bodo razmere to zahte-vale.“

Res se zdi, da je splošno mnenje škofov, naj krajevne konference škofov odločijo, kje naj se diakonat uvede kot stalna usta-nova. Posvečevali naj bi zlasti tiste, ki so že nekaj let poročeni in so dokazali s svo-jim življenjem, da imajo pogoje za tako me-sto v Cerkvi.

Pomen duhovništva v Cerkvi

Tudi položaj duhovništva je po mnenju nekaterih škofov treba bolj jasno oprede-liti, zlasti še, ker v prvih časih oblast prez-biterov in episkopov ni bila tako precizno opredeljena, kot je to danes. Poleg tega pa je dejanski stan privedel življenje v Cerkvi tako daleč, da moramo reči, da teža vsega dela v Cerkvi leži predvsem na duhovnikih. In vendar je v načrtu o Cerkvi za ta raz-pravljanja nad tristoletni govor o škofih in njihovih oblastih, le tridesetkrat pa o duhovni-kih. To kaže, da se tudi v tem načrtu pre-več omalovažuje duhovništvo kot tako. Po-udariti je zato treba, da le duhovniki po-znajo resnični položaj v Cerkvi.

Res je, da so škofje nasledniki apostolov, a duhovniki so tudi deležni po posvečenju oblasti, katero je Kristus dal apostolom. Poleg tega pa leži prav na duhovnikih, ka-ko se uresničujejo in izpolnjujejo navodila škofov v vsakdanjem življenju, sredi sve-ta, ki je Cerkvi pogosto zelo sovražen. Uspešna rast Cerkve zavisi od uspešnosti delovanja duhovnikov, ki imajo v oskrbi farna občestva. Sedanji koncil naj bi po-globil nauk o župniji, njeni pravi naravi in njenem poslanstvu.

Zato je pa treba priti do jasnega spozna-nja, da je župnija „Cerkve v malem“ in da ni samo nekako upravno središče, temveč je izraz vesoljne Cerkve na določenem pod-ročju.

Zborni značaj škofovstva

Močno zamotano vprašanje v Cerkvi pa je vprašanje o značaju škofovske oblasti, ki naj bo ali zborna (kolegialna) ali pa po-samična. Pri tem gre predvsem za sledeče: ali je zbor škofov le cerkvenega izvora ali pa je utemeljen v svetem pismu in ustnem izročilu ter tako počiva na božji ustano-vitvi.

V teku razpravljanj je prišlo do sledečih pojasnitev:

1. Škofovstvo je zakrament mašniškega posvečenja v vsej polnosti. Škof postane po posvečenju, ne po imenovanju iz Rima. Pri zadnji večerji so apostoli prejeli zakrament škofovstva, na binkoštni praznik po pri-hodu Sv. Duha bili potrjeni za vršenje po-slanstva, ki ga vsebuje mašniško in škofov-sko posvečenje.

2. Škofje imajo zato v okviru svoje ško-fije s samim posvečenjem že vso redno

oblast. Ni papež tisti, ki bi jim to šele po-veril.

3. Škofje so nasledniki apostolov ne po-tom imenovanja, temveč potom posvečenja. Le v tem pomenu je Cerkev apostolska Cer-kev.

4. Kaj pa, ali imajo škofje isto oblast po vsej Cerkvi? Da jo imajo takrat, ko se zbe-rejo na koncil in pod papeževim vodstvom razpravljajo in odločajo, je izven dvoma. Toda, ali tvorijo ti škofje škofovski kolegij tudi izven koncila in soupravljajo pod pa-peževim vodstvom vso Cerkev, glede tega se pa mnenja križajo.

Pomožni škof iz Bologne je z močnimi argumenti zagovarjal mnenje, da tvorijo škofje moralno enoto. Med drugim je de-jal: „Vsak škof se potom posvečenja po-veže s svojo lastno škofijo in z vesoljno Cerkvijo. Prvo vez je mogoče pretrgati (z odpadom), druge pa nikdar. Kot duhovnik tudi z odpadom ne preneha biti duhovnik, tako tudi škof, četudi nima več lastne ško-fije, še vedno v moči škofovskega posve-čenja deleži na zborni oblasti škofa vse Cerkve. Pri tem se je skliceval na liturgijo katoliške Cerkve, ki se za praznik svetega Matije takole izraža: „O Bog, ki si blaže-nega Matija pridružil zboru svojih aposto-lov.“ Cerkev je s tem potrdila zborni zna-čaj takratne apostolske, danes pa škofov-ske oblasti.

Zopet drugi pa so bili mnenja, da iz sve-tega pisma ali tradicije ni razvidno, da škofje tvorijo kolegij. Prav tako pa tudi ni razvidno, da bi zbor škofov avtomatično podedoval pravice, ki so bile dane apostol-skemu zboru.

† Župnik Janez Petrič

Zopet je posegla smrt v naše duhovniške vrste. Na praznik Vseh svetnikov je č. g. Petrič še nadomestoval bolnega g. župnika v Skočidolu in daroval na dan vernih duš še tri maše za rajne. Zvečer istega dne pa ga je Bog nenadoma, toda dobro pripravljeno, poklical v večnost.

Blagi č. g. Petrič je bil rojen 18. maja 1889 v Strmcu nad Vrbo in dosegel leta 1914 čast duhovnika. Goreče je deloval kot župnijski upravitelj v raznih župnijah naše škofije in je postal leta 1926 župnik v St. Ilju ob Dravi. Bil je vsem dober dušni pastir in duhovni oče.

Kakor vsi slovenski duhovniki, je nosil tudi on za časa nacizma križ pregnanstva, tako da so mu zaradi tega telesne moči pešale. Po drugi svetovni vojni je vključil bolehnosti zopet deloval v več župnijah, dokler se ni vsega izčrpal za duše in božje kraljestvo.

Od leta 1950 je bil pokojni v zasluženem pokoju, vendar je tudi v teh letih še veliko pomagal in prihitel vsakemu soprobru rad na pomoč. Revno in skromno je živel, veliko pretrpel in veliko molil. Tako je gotovo šel z bogatimi notranjimi vrednotami in zakladi v večno domovino.

Naj mu ljubi Bog, kateremu je vse življenje tako zvesto služil, vse bogato povrne. Pri Mariji, katero je iskreno častil, in pri sv. Frančišku, ki ga je posnemal, naj uživa njegova blaga duša večni mir!

ST. VID V FODJUNI (Poroka)

V nedeljo, 20. oktobra, se je poročil g. Dolfe Blažej, trgovec v St. Vidu, z gđc. Terezijo Wutej, pd. Šerjakovo na Peclju v mohlški župniji. Poročne obrede in sv. mašo je opravil nevestin župnik č. g. Hanisch v tukajšnji župni cerkvi ob številni udeležbi znancev in prijateljev.

Poročno slovesnost je oplešal tudi šentviški cerkveni pevski zbor, kateri jima je zapeval v pozdrav pred cerkvijo in nato prepeval tudi v cerkvi. Tudi šentviška godba ju je spremljala ob veselem igranju do cerkve in nato zopet od cerkve na svatbeno slavo, ki je bilo v gostilni pri Jeriču. Ob naši lepi pesmi in glasbi so v veselem razpoloženju te ure tako hitro minevale, da svatje sami niso vedeli, kdaj se je začelo svitati, ko so se začeli zadovoljni razhajati.

Tudi naš list želi mlademu zavednemu paru vso srečo in božji blagoslov na njuni skupni življenjski poti!

(Nesreča)

Pred kratkim se je ponesrečil g. Andrej Škof. Ko se je s svojo vnukinjo peljal na vozu, se je konj splašil in sta oba padla pod voz. Pri tem sta se precej ponesrečila in so ju prepeljali v celovško bolnišnico. Obema želimo skorajšnje popolno okrevanje.

ST. LIPŠ (Nov zakonski par)

Pri nas poteka kolo časa mirno in enakovredno naprej, zato navadno ni kakih posebnih novic in dogodkov. Sedaj pa nas je pač nekaj spravilo „iz tira“, česar ne smemo zmolčati.

Drugo nedeljo v oktobru je naš g. župnik Nagele v cerkvi oklical Huberta Anderwald in Hildo Trinkl. Hubert in Hilda se bosta poročila, takšno šepetanje se je razvilo po maši zunaj cerkve. Pa kdo bi ne poznal gđc. Hilde, ki je stala v Lomškovi trgovini za prodajalno mizo in je vsakemu vedno z nasmejanim obrazom postregla, pa naj je šel zunaj dež, sneg ali pa toča?

Gđc. Hilda pa ni bila znana samo kot dobra prodajalka pri Lomšku, ampak tudi kot dobra igralka na odru; tudi g. Huberta smo na odru videli v raznih vlogah. Hilda je morala večkrat igrati celo glavne vloge, ki ji pa niso delale posebnih preglavic. Vedno jih je mojstrsko podala. Če pa je bilo treba pisati vloge, je bila zopet Hilda tista, ki je žrtvovala noči in je pisala vloge. Tako je bila ona vedno pripravljena, da je rešila težave, ki so nastale.

Seveda je bil tudi Hubert vedno na razpolago za pomoč pri takem delu. Kadar je bilo treba zakuriti dvorano, je bil pač Hubert tisti, ki je skrbel, da nikogar ni zeblo.

TISKARSKI SKRAT

V štev. 44 našega lista v članku „PRED EINSPIELERJEVO PROSLAVO V CELOVCU“ se glasila zadnji dve vrsti v 3. odstavku pravilno takole: ...je jasen dokaz, da je moč naroda, pa naj bo še tako majhen, v zdravem kulturnem delu.“

OB EINSPIELERJEVI PROSLAVI

Dom Einspielerjev pri Preglju v Svečah, kjer so se rodili: Janez Einspieler, umrl kot župnik v Ukvah, pater Oton Einspieler, umrl kot frančiškan in profesor bogoslovja v Gorici, in Andrej Einspieler, umrl kot župnik v Slovenjem Plajberku.

V tej hiši pa so se rodili tudi: Primož Einspieler, oče profesorja msgr. Andreja Einspielerja, katerega 150-letnico rojstva praznujemo letos, ter Gregor Einspieler, oče stolnega prošta in državno-zborskega poslanca Lamberta Einspieler. Iz iste rodbine izhaja deželni poslanec prošt Gregor Einspieler, sin Jakoba Einspielerja, brata profesorja Andreja Einspieler.

Vabilo

na

veliko Einspielerjevo slavnost

ki jo priredijo

celovski Slovenci

v nedeljo, dne 16. novembra 1913

v veliki dvorani hotela Trabesinger

o Celovcu.

Izvirni posnetek vabila na proslavo ob stoletnici rojstva Andreja Einspielerja, ki je bila takrat v veliki dvorani hotela Trabesinger v Celovcu. Zanimivo je, da je bila proslava 16. novembra 1913, dočim praznujemo letos 150-letnico tudi novembra — le en dan pozneje. Ob stoletnici rojstva je imel slavnostno pridigo pri dopoldanski cerkvi Sv. Duha msgr. Valentin Podgorc. Pri popoldanski proslavi sta govorila poslanec Franc Grafenauer in prof. dr. Anton Medved.

Tako sta oba pridno pomagala, da se je razvijalo kulturno življenje naprej.

Naj Vama bo izrečena za vse to pristrčna zahvala! Prosimo pa Vaju, da bosta tudi še naprej pomagala, v kolikor bo mogoče; posebno g. Hildo, kadar bo treba spet pisati vloge. Bog Vaju živi na novi življenjski poti.

Naj Vama na skupni življenjski poti, ki sta jo začela, vedno sije sonce sreče in do bri Bog naj rosi na Vaju svoj blagoslov!

CELOVEC — GOLŠOVO († Greti Kropiunig)

V petek, na Vseh svetih dan zjutraj, je hotela iti Greti Kropiunig, pd. Kovačeva z Golšovega, k maši v kapucinsko cerkev. Med potjo ji je nenadoma postalo slabo. Takoj so jo odpeljali v bolnišnico, kjer pa je kmalu nato umrla.

Nenadna smrt Kovačeve Greti nas je vse zelo prizadela. Kjer so blago pokojnico poznali, je bila zaradi svojega nedolžnega veselja povsod priljubljena in „luštna Greti“ imenovana. Čeprav je šla še kot mlado dekle v Celovec v šolo in je potem tam ostala, je bila še vendar vedno zvesta svoji golšovski cerkvi, v kateri je bil njen oče 60 let cerkovnik, in vsem svojim. Tudi na Zihpolje je rada zahajala. Kadar so jo šli cerkveni ključarji ali gospod župnik prosit za kakšen dar za popravilo cerkve in zvono ve, se je vedno rada odzvala in darovala. Predvsem pa je s svojim izredno lepim

Spored:

Dopoldne ob 11. uri božja služba v cerkvi sv. Duha s pridigo vlt. gosp. msgr. Val. Podgorca.

Popoldne ob 2. uri:

1. Pozdrav.
2. Deklamacija.
3. Govor poslanca g. Fr. Grafenauerja.
4. Petje. (Slovenske narodne pesmi.)
5. Govor vlt. g. prof. dr. Antona Medveda iz Maribora.
6. Predstava:

DOMEN.

Igra v petih dejanjih. Scenarij: Jurčič-Ceznik.

Uprizori: Slovensko kršč. soc. delavsko društvo v Celovcu.

2. Petje. (Koroške slovenske narodne pesmi.)

Pripravljali odbor.

altom prepevala dolga leta Bogu v čast v celovski kapucinski cerkvi kakor tudi v stolnici.

Ko je prihajala prejšnja leta še večkrat na Golšovo „prangat“, se je takoj poznalo, da je lepi Greti glas med pevci.

Pa tudi naše lepe narodne pesmi je v družbi rada prepevala, saj so jo, kakor že omenjeno, številni znanci spoznali ravno po petju in jo zato „lušno“ imenovali.

Prebirala je rada tudi „Naš tednik-Kroniko“ in „Nedeljo“. Da je bila darežljivih rok do vsakogar, naj je še posebno omenjeno. Včasih je še izredno koga pogostila. Tu je res veljal pregovor, da ni vedela levice, kar je dala desnica.

Tako blaga Greti ni stopila pred večnega Sodnika praznih rok, čeprav jo je Bog k sebi poklical tako nenadoma.

Kako je bila povsod priljubljena, je pokazala številna udeležba pri njenem pogrebu ta torek. Z njo smo pač pokopali do bršen del „starega“ Golšovega. Naj v miru počiva, Vsemogočni pa naj ji bo bogat plačnik za vsa njena dobra dela!

LIBUČE (Poroka)

V nedeljo, dne 20. oktobra, popoldne smo v libuški podružni cerkvi spremljali pred poročni oltar mladi, nadobudni par in sicer Skukovega Štefaja iz Senčnega kraja in Moniko Zadnikar s Komelna pri Pliberku. Poročne obrede je opravil ženinov brat č.

† ŽUPNIK IGNACIJ ZUPAN

Ob zaključku lista smo zvedeli, da je umrl v sredo, 6. novembra, preč. g. duhovni svetnik Ignacij Zupan, župnik v Zvabeku.

Pogreb blagega gospoda župnika bo v soboto, dne 9. novembra 1963, ob 10. uri dopoldne v Zvabeku.

Pevsko društvo JAKOB PETELIN-GALLUS v Celovcu

Vabim Vas, da se sigurno udeležite prihodnje pevske vaje, ki bo v soboto, dne 9. novembra 1963, ob pol treh popoldne v Heimlingerju.

Pevovodja

MESTNA OBČINA BOROVLJE Martinov semenj

Prebivalce Borovelj in okolice opozarjamo, da bo letos Martinov živinski in blagovni semenj v ponedeljek, 11. novembra t. l. v Borovljah na običajnem prostoru.

Deželni muzej — zaprt

Vodstvo Deželnega muzeja v Celovcu sporoča, da ostanejo razstavnici prostori raznih muzejskih zbirk zaprti od 1. novembra 1963 do pomladi 1964. Letošnjo sezono je muzej obiskalo 15.000 ljudi.

g. Janez Skuk. Pri poročni maši je igrala libuška godba.

Nato so se številni svatje podali k Marinu na veselo gostijo, kjer so bili seveda dobro postreženi in v dobri volji, ob prijetnih valčkih muzike so se zibali pari.

Dragi Štefaj in Monika, želimo Vama obilo sreče! Bog naj Vama blagoslovi novi dom, saj bo kmalu dograjen! Želimo, da bi iz Senčnega kraja prišla v sončni pristan polna dobre volje in zdravja, da se pomnoži naša sosesčina.

SKUPNO ROMANJE V RIM od 22 do 25. novembra

Ob 1100-letnem jubileju prihoda sv. bratov Cirila in Metoda med Slovane prirejajo po vsem svetu posebno slovenski narodi velike proslave. Tudi v Rimu so že bile razne prireditve v čast slovanskima apostoloma.

V soboto, 23. novembra 1963, na god sv. Klemenca, čigar relikvije sta sv. brata leta 867 prenesla v Rim, in v nedeljo, 24. novembra, bodo v Rimu velike skupne slovesnosti posebne vrste. Nameravano je veliko skupno romanje, ki se naj bi ga udeležili skupno s Tržačani in Goričani tudi Korošci.

Spored romanja bo v glavnem naslednji: Z vlakom potovanje v Rim v petek, 22. novembra.

V soboto, 23. novembra, in v nedeljo, 24. novembra, slovesnosti v čast sv. bratoma in ogled večnega mesta.

V nedeljo, 24. nov., pozno zvečer odhod iz Rima in povratek domov.

Cena za vožnjo tja in nazaj iz Trsta naprej in za vso oskrbo stane 600.- šil. Od tu do Trsta je treba plačati vožnjo posebej. Vsak mora imeti veljaven potni list. Prijavit se je treba najkasneje do 16. novembra pri Dušnopastirskem uradu v Celovcu.

Romanje vodi odbor Apostolstva sv. Cirila in Metoda v Trstu: č. gg. Janežič, Kosmač, Gerdol in Štuhec.

Korošci, lepo vabljeni!

TRG. SVETNIK MÜLLER-MEZIN 70-LETNIK

V Gradcu je tudi po Koroškem poznana modna veletrgovina MODEN-MÜLLER, ki točasno obsega 14 podružnih trgovin in eno posebno razpošiljalnico; vseh nameštencev je nad 1000.

Obseg in promet te veletrgovine sta se dvignila zlasti po l. 1945. Najprej je bilo treba seveda obnoviti med vojno porušene stavbe in obrat. Vsega tega se je z veliko vnemo lotil njen šef, trg. svetnik H. Müller-Mezin. On ima največ zaslug, da je ta znana tržnica prišla do takega razmaha. Pred kratkim je obhajal 70-letnico rojstva. Ob tej priliki so mu čestitale številne vidne osebnosti, med njimi tudi zvezni kancler dr. Gorbach in štajerski deželni glavar Krainer ter podglavar univ. prof. dr. Koren. Slavljenec se poleg svojega obsežnega poklicnega dela že več let vestno udeležuje tudi v javnem življenju kot gospodarstvenik, tako zlasti v štajerski trgovinski zbornici kot tudi v Zvezni obrtno-trgovinski zbornici na Dunaju.

Za naše starše

Oh, ti otroci...

KADAR OTROCI SPRAŠUJEJO ...

...mora mati odgovarjati. Molk v tem primeru ni zlato, ampak strahopetnost.

Naj naslednji članek pove, kako je prijateljica Silvija odgovorila svojim otročičem, ki so prišli k njej v vprašanju, pred katerim osupne toliko mami: „Mama, od kod pridejo otroci?“

*

Silvija je dobro vedela, da se Matjaž in Andrejček vselej, ko se čutita nemirna, za-tečeta k njej. Že v nežni dobi si je pridobila njuno zaupanje tako, da ju je vedno poslušala in jima ni nikoli lagala.

Vprašanje je prišlo in sicer prej, kot si je mislila. Andrejček ga je načel pri svojih sedmih letih. Matjaž, čeprav starejši, bi morda še nekaj časa počakal. Dogaja pa se, da umski razvoj ni vedno vzporeden s telesnim razvojem.

Sprehajali smo se po živalskem vrtu. Zapazila sem, kako je bil Andrejček nekam zamisljen, nisem ga pa hotela ničesar vprašati. Čakala sem, da bo sam spregovoril. Po kosilu je želel Matjaž, da bi mu pripovedovala o ognjenikih, ali Andrejček ga je prehitel:

„Mama, hočem, da mi pojasniš drugo reč.“

„Le povej, katero.“

V živalskem vrtu sem danes dobro opazoval štorčijo ... Prepričan sem, da v njem kljuni ni prostora za debelega otročička. In ... kajne mamica, da sem bil jaz zelo debel, ko sem prišel na svet, kot si mi pravila?“

„Zelo, zelo.“

„Kdo je pa potem mene prinesel, če sem bil tako debel?“

V hipni tišini, ki me je obšla, sem se zatekla k Mariji, proseč jo, naj mi pomaga. „Poslušaj, Andrejček,“ nasmehnila sem se, da sem pridobila na času, „kdo ti je pa povedal, da otroke prinesejo štorčije?“

„Teta Jožica, toda jaz ji ne verjamem.“

„Ne. Štorčije skrbijo, da pridejo na svet male štorčije, ne pa otroci. Kakšna neumnost!“

„Seveda, tako tudi jaz mislim! Od kod pa pridejo otroci?“

Matjaž se je začel zanimati. Raje bi govoril o ognjenikih, ali kaj zato! To o otrocih je tudi zanimivo, čeprav ni na to mislil.

„Ali želite, da vama pojasnim?“

„Da, da, mama!“

„Že vesta, otroka,“ sem začela, „da je vse, kar je na svetu, ustvaril Bog, kakor sem vama že večkrat razlagala.“

„Da, ampak ...“ Andrejček se je že zbal, da ne bo zvedel vsega dovolj jasno.

„Počakaj, Bog je vse ustvaril in dal vsemu življenje: prvemu ptici, prvi cvetlici, prvemu človeku. In potem je dal vsemu moč obnavljanja.“

„Kaj se pravi obnavljati, mama?“

„Biti zmožen dati novo življenje. Tako na primer hrast rodi želod, muca mlade mucke in kokoši piščance ... in če je že tako — kaj se vama zdi: od kod pridejo otroci?“

V Andrejčkovih očeh se je posvetilo in se je opogumil z vprašanjem. Vzpodbudila sem ga: „No, Andrejček, pa povej, koga bi si pa ti izbral, da bi te prinesel?“

Prav počasi je odgovoril: „Tebe, mamica.“

In še bolj počasi, kakor da ne bi mogel verjeti lastnim izsledkom, je dodal: „Potem je res, da si naju ti prinesla, mama?“

„Da, otroka.“

„O!“

In utihnili sta in me gledala. Pogledi obeh so izražali občudovanje. „Kaj ti vse znaš, mamica!“ je končno dejal Matjaž in zaploskal z rokami.

„Ne, vesta, tega jaz sama ne znam. Bogec mi je pomagal, da se je v meni vse prav naredilo. Res pa je, da imamo mamice posebno moč, da pri tem Bogcu pomagamo.“

„Jaz bi pa vseeno rad vedel,“ je silil Andrejček, „kako Bogec to naredi.“

„Čisto enostavno. Bogec položi mamici v srce čisto majhna semena otrok, čisto majčkena, majčkena ...“

„Kako majhna, mamica?“

„Tako majhna kakor glavica bucike ali pa še manjša. In ta semena čisto mirno čakajo, da začno rasti, kakor makova semena na primer, ki sta jih kupila pred nedavnim.“

„Aha!“

„In dokler jih nista vsejala, niso začela rasti. Prav tako je z otroki: šele takrat, ko

Kmetijsko ministrstvo je predložilo parlamentu zeleno poročilo za minulo leto, ki prikazuje nekatere tudi za kmetijce zelo važne številke, katere si hočemo v naslednjem поблиže ogledati.

Kako je bilo s kmetijskim donosom

Poročilo navaja, da se je kosmati donos kmetijskih obratov pomnožil na hektar le za 3 odstotke, dočim je bil prirastek leta 1960 9 odst. in leta 1961 6 od sto. Izračunano na delovno moč pa se je dohodek zvišal za 6 odstotkov. Domala v dveh tretjinah vseh kmetij letni dohodek na eno delovno moč ne dosega celih S 20.000. Razlika med kmetijskim donosom na eni in donosi drugih gospodarskih panog na drugi strani se je še povečala v nepriilog kmetijstva. V kmetijah naloženi kapital se je obrestoval komaj z 1½ odst.

Uporaba pridelkov, uvoz in izvoz v letu 1962

Kmetijstvo je na skupnem narodnem dohodku udeleženo še z 9,3 odst. in je nazadovalo v primeri z letom 1961 za 1,7 odst. Na drugi strani pa je kmetijstvo krilo 87 odst. vseh za prehrano potrebnih živil, to je za 4 odst. več kot 1961. Splošno se opazuje, da kupujejo vedno več mesa in drugih živalskih proizvodov in vedno manj žitnih izdelkov, krompirja in slično. Največ se je uvozilo krmskih sredstev, zelenjadi in sadja. Izvoz agrarnih pridelkov je porastel za 8 odstotkov na 1768 milijonov šilingov. Tri četrtine vsega izvoza je šel v države Evropske gospodarske skupnosti. Lesa je bilo v lanskem letu izvoženega za 3,4 milijarde šilingov.

Kako krije kmetijstvo lastno potrošnjo v državi

Danes pridelava kmetijstvo za 89 odstotkov potrebnega žita, 100 odstotkov mesa, a samo 56 odstotkov uporabe masti. Surovo maslo je treba celo izvažati, domala vso domačo potrebo krije pridelek svinjskega

Na svetu je mnogo lačnih ljudi

Lakota na svetu

Človeštvo doslej ni moglo dati svojim otrokom hrane, ki bi odgovarjala idealnim predpisom. Anketa Svetovne organizacije za prehrano, ki smo jo zgoraj omenili, je ugotovila, da več kot polovica prebivalstva na svetu ni dobivalo hrane, ki bi imela toliko kalorij, kolikor jih za življenje nujno človek potrebuje. Več kot polovica prebivalstva je prejemale samo 2.250 kalorij dnevno; le tretjina je prejemale več kot 2.750 kalorij. Desetina vseh drugih prebivalcev je imela hrano s kalorijami med tema dvema številkami. Se danes si nekateri narodi ohranjajo življenje s prgiščem slabega riža vsak dan. Znanstveno je trdno

Bogec tako hoče, da iz teh semenc zrastejo otroci, se začne življenje. Semence pa se razraste in pod maminim srcem kmalu nima dovolj prostora.“

„Jasno,“ je povzel Matjaž, kakor da bi že vse razumel, „srce je stisnjeno med rebri ...“

„Tako je. In zato si mora semence poiskati primeren prostor, kjer ga nič ne tišči in ne ovira — no, kaj se vama zdi, kje bi to moglo biti?“

Andrejček se je obotavljal, Matjaž pa se je odločil z odgovorom: „Tukaj, mamica,“ in pokazal na kraj pod srcem.

„Da. Tam se naseli semence in preživi devet celih mesecev, dokler ne zraste iz njega takšen debelinko, ki se že lahko rodi. In ves ta čas mora mamica skrbeti za to semence, mora ga imeti zelo zelo rada, kajti sicer detece, ki je zrastle iz semena, ne bi videlo nikoli niti sonca niti rož ...“

Ko pa se detece rodi, mamico boli srce, malo od bolečin, še bolj pa iz veselja, ker je dala življenje svojemu otroku. In zato morata imeti mamico še bolj rada. — Pa še nekaj vama rečem: bolje je, da tega ne pripovedujeta drugim otrokom, saj vesta, kakšni so nekateri, ki ničesar ne razumejo, ali pa nočejo razumeti.“

„Seveda,“ je dejal Matjaž, „to je samo za naju dva!“

„In če hočeta, bomo o tem še govorili. Saj je dovolj zanimivo. Obljubiti pa mi morata, da res ne bosta tega nikomur pripovedovala. Tako se bomo najboljše razumeli. In tudi lepo bo, za vaju dva in zame.“

M. M.

Zeleno poročilo 1962

mesa, krušnega žita, do 90 odstotkov je kritja z domačim pridelkom telečjega mesa, sočivja in sadja ter vina. Lani je bilo treba uvažati perutnino in rastlinska olja, predlanske sladkorne zaloge pa so bile skupno z lanskim pridelkom zadostne za domačo potrošnjo.

Kaj jedó Avstrijci

Za gospodarsko leto 1961/62 so izračunali na človeka sledečo potrošnjo živil: 170 kg mleka, 98 kg moke, 90 kg sadja, 85 kg krompirja, 82 kg piva, 62 kg zelenjadi, 60 kg mesa (od teh je 35 kg svinjskega, 15 kg govejega, 3,5 telečjega in 3,3 perutninskega), 36 kg sladkorja, 19 kg vina, 13 kg južnega sadja, 12 kg jajc, 8 kg rastlinske masti, 5 kg surovega masla, 4,7 kg sira, 4 kg riža in 3,7 kg rib. Zvišuje se povpraševanje po sladkem moštu in sladkih sokih, po rižu in telečjem mesu, po južnem sadju in perutnini. Nazaduje pa uporaba masti, moke in mleka ter konzum vina. Tudi kruha in krompirja se je manj porabilo kot predlanskim. Končno je nazadoval celo konzum mleka za 2 odstotka. Za letos pa beležijo doslej porast uporabe surovega masla, konzum mleka ostaja enak, narašča pa nakup sira.

ZELENI NAČRT 1964

Na prošnjo kmetijskega ministra za prispevek 700 milijonov šilingov za pospeševanje kmetijstva sta se obe vladni stranki končno zedinili na 550 milijonov šilingov prispevka in 700 milijonov šilingov posojil v prilog kmetijstvu v letu 1964. Največji del te podpore je namenjen izboljšanju prometnih prilik in sicer 146 milijonov, naslednja postavka 126 milijonov je namenjena izboljšanju gospodarske strukture kmetij.

Vsekakor lepa vsota pol milijarde, ki jo žrtvujejo gospodarski stanovi za ojačitev in okrepitev ogroženega kmetijstva. Če dodajo kmetijske organizacije svoje in če sodelujejo tudi kmetje, mora kmetijstvo najti svoj prehod v moderno tržno gospodarstvo.

dokazano, da se okoli 1.500 milijonov ljudi na svetu ne more z lastno močjo rešiti največjega socialnega zla: lakote. Ugotovili so tudi, da v naših časih, ki se tako ponašajo s kulturo in napredkom, umrje od lakote od 30 do 40 milijonov ljudi.

Beseda lakota se je v prejšnjih časih rabila le tedaj, kadar je manjkalo hrane. Lačni ljudje so si želeli boljše hrane in po njej hrepeneli. Med tiste, ki so umrli za lakoto, so šli samo tiste posameznike, ki so izgubili življenje zaradi popolne izčrpanosti. Moderna znanost pa pod besedo lakota razume že pomanjkanje katerikoli hranilnih sestavin, ki so nujno potrebne za pravilen razvoj in zdravje človeškega telesa. Pomanjkanje katerekoli hranilne snovi, ki jih je 40, more povzročiti človeku prezgodnjo smrt. Pomanjkljiva, preveč enolična hrana je zelo važen vzrok velike umrljivosti. V zadnjih desetletjih je pomorila lakota več moških in ženskih oseb, kakor sta jih pomorili zadnji dve svetovni vojni. Vendar pa je število smrtnih žrtev še vedno majhno, če ga pri merjamo s številom tistih, ki si zaradi slabega, nepravilnega načina hranjenja nakopljejo najrazličnejše bolezni. V tem smislu smemo reči, da dve tretjini človeštva na svetu trpi lakoto. Neki severnoameriški prehranjevalni odbor trdi, da je 85 odst. ljudi bolnih zaradi slabe prehrane.

Velika razlika v hranjenju na svetu

Ugotovili so, da 30 odst. ljudi porabi 80 odst. svojega imetja samo za hrano, za 70 odst. vseh drugih ljudi pa žrtvuje samo 20 odst. Gospodarsko življenje države je navadno odvisno od imetja državljanov. Čim več imetja imajo državljanji, tem bogatejša je država. Ako pa ima država le revne državljanje, je revna tudi sama. Na svetu je danes veliko ljudi, ki imajo preveč, pa tudi mnogo tistih, ki imajo premalo. Dobrine, ki jih je Stvarnik zaupal človeštvu, bi morale biti pravično razdeljene med vse ljudi. Vsi bi morali imeti toliko, da bi mogli človeku primerno živeti. Pa ni tako. Nekateri žive v izobilju, drugi stradajo. Zato ima prav papež Pij XII., ki je rekel, da je treba ves svet preroditi od temeljev navzgor.

Kulturne in pravne posledice lakote

Lakota ne škoduje samo telesnemu zdravju posameznih narodov, ampak povzroča pogubne posledice tudi umskemu in nra-

nemu življenju človeških množic. Velikanska večina ljudi bije boj za svoj obstanek, za kaj višjega, duhovnega nima smisla. Nad 15 milijonov ljudi vsako leto umrje, ki so si na svetu vedno samo za to prizadevali, da bi ohranili telesno življenje. Zaradi bede več milijonov ljudi ne zna ne brati ne pisati. Čim večja je revščina v kaki državi, tem več državljanov ne zna brati.

Lakota vzgaja tudi k sebičnosti in ubija v človeku socialni čut. Tisti, ki nima niti toliko, kolikor potrebuje za skromno življenje, se ne more zanimati za stisko in bedo drugih ljudi. Nobena nesreča nima tako globokega in pogubnega vpliva na človeka kakor lakota. Stalno pomanjkanje pri-

► ZDAJ BOŠ ŽE PREUDARIL, ► KAR ZA BOŽIČ BOŠ PODARIL!

KOROŠEC — kupuj v

domaćih trgovinah!

merne hrane naredi človeka zagrenjenega, brezčutnega in mračnega. Jemlje mu veselje do dela, smisel za vsak napredek in ubija v njem duha podjetnosti. Prav to je vzrok, da so Kitajci tako brezbrizni in brez vsake volje, da bi izboljšali svoj položaj, nižje kaste v Indiji tako vdane fatalizmu, da je njihove revščine pač kriva usoda, nekateri narodi Latinske Amerike pa tako vznemirljivo brezskrbni in nedelavni. Narodi, ki stalno trpe veliko pomanjkanje, se kaj radi vdajajo žalosti in otožnosti, ki ju tudi alkohol s svojimi učinki ne more pregnati.

Poleg bede in nravnih padcev povzroča lakota tudi tatvino, oduševstvo, prostitucijo, pijančevanje, zanemarjanje verskih in stanovskih dolžnosti, zločine, družinske nesreče, otroke in doraščajočo mladino brez vzgoje poganja na ceste, kjer se nauče veliko slabega. Mnogo teh mladih ljudi mora potem delati pokoro v poboljševalnici ali prisilni delavnici; ko so starejši, pa v ječi.

SVEŽE SADJE TUDI POZIMI!

Sveže sadje je najokusnejše in najbolj zdravo, ker ima velike količine vitaminov. Zato je zelo koristno, da je družina preskrbljena s svežim sadjem tudi v zimskih mesecih.

Kako to doseči? Če se sadje shrani v shrambi, je isto sicer drevesno zrelo, ni pa užitno zrelo. Pravimo, da se mora sadje uležati. V shrambi se sadje izpreminja in sicer se izpreminja škrob v sladkor in se razvijejo kisline. Sadje dobi prijeten okus. Dalje se izpremeni barva, napravi se voščen prevleka, ki ščiti sadje pred preobilnim izhlapevanjem in pred izpremembo toplote. V shrambi se vrši torej notranji proces zorenja. Temu pa sledi počasni proces razkrajanja, ko izgublja sadje na svoji kvaliteti.

Da ohranimo sadje čim dalje sveže in sočno, moramo paziti že pri obiranju. Otrեսeno sadje se ne drži dobro, kajti vsaka poškodba povzroči zgodnje gnitje. Zgodnje sadje obiramo nekaj dni prej, preden je zrelo, pozno pa pustimo dolgo na drevesu.

Sadje moramo pravilno shranjevati, sicer bomo imeli sadje le do božiča. Shramba naj ne bo pretopla, da sadje ne bo prehitro „notranje“ zrelo. Najboljša je temperatura 4—8 stopinj, ki pa se naj ne spreminja, zato so shrambe na severni strani bolj priporočljive. Tudi naj bo shramba primerno vlažna, da sadje ne uvene, a ne preveč, da ne gnije. Temu primerno naj bo zračenje shrambe.

V shrambi za sadje ne smemo shranjevati močno dišečih stvari, kot so kislo zelje, repa itd. Koristno je, če prostor pobelimo z apnom, kateremu je primešano nekaj modre galice. Tudi naj bo shramba temna, ker svetloba pospešuje razvoj škodljivih glivic. Sadja ne smemo brisati, da s tem ne odstranimo prevleke, ki čuva sadje. Police pa naj bodo iz lat, da je omogočeno zračenje sadja od vseh strani.

Če smo primorani, da shranjujemo sadje v mrzlih prostorih, je najbolje, da ga polagamo na suho slamo ali lesno volno, pogrnemo pa s papirjem in slamo. V hudem mrazu ga pokrijemo z volnenimi koci ali sličnim. Majhne količine sadja lahko tudi shranimo tako, da zavijemo vsak sad v časopisni papir in ga zložimo v zaboje in po potrebi še pokrijemo s slamo.

Gospoda in zima ne prizaneseta. Zima je bela kot golob, pa je volčjih zob. Zima, birič in smrt ne prizanesajo. Kdor je poleti len, pozimi strada. Pozimi otrokom češnje obetamo.

Kriza izobrazbe

Okolje, v katerem živi mladina, je sovravno mladinski izobrazbi. Tisoč stvari trga mladega človeka iz družinskega kroga. Tudi šola dá slovenski mladini daleč premalo. Ostanje le še Cerkev, ki pa je silno ovirana v svojem poslanstvu.

In vendar naj tudi današnja mladina ostane dobra, poštena, zavedna in izobražena. Preostane zato le še samoizobrazba. Vsak posameznik nosi v sebi odgovornost, da skrbi osebno za svojo izobrazbo.

Živimo v izredno slabih prilikah, ko nam je vse nenaklonjeno: javno mnenje, ulica, cesta, avtobus ali vlak; vse nas odtuja in medsebojno razdvaja.

Potrebno je, da mladina sama išče rešitev, da se vživlja v okolje, presodi položaj in si končno postavi jasen cilj, kaj hoče. Pri tem se mora ozirati na osnovna načela kulture in na zahteve časa. Mnogi ljudje danes zamenjujejo državljanstvo in narodnost. Pri tem je omeniti, da državljanstvo lahko tudi zamenjaš, nikakor pa ne svoje narodnosti. Vedno bolj namreč preti nevarnost, da mladina opušta materin jezik in se oklepa tujega, ker ne živi v matični državi. Zato je zelo nevarno, da kmalu v mladini zamre narodni značaj in zavest, kam vobče spada. Zanemarjajo in pozabi prepuščajo stare šege in navade in tako zamira počasi stara tradicionalna domačnost.

Čuječnost in neustrašena odločnost bi naj bili dika in okras mladine. Pri vseh načinih sodelovanja z ljudmi drugega kulturnega življenja je treba čuvati samega sebe, da se ne sprevrže v enostranost. Zato mora dobro uporabiti svoj prosti čas. Nikakor ni prav, če mladino popolnoma prevzame duh športa. Plehka je mladina, ki ve govoriti samo o športu in zna naštetati vse prvake neštetih klubov. Podobno je z onimi, ki presede dolge večere v kino-dvorani in se pri tem prav nič ne zanimajo za svojo kulturno izobrazbo.

Mladina ima pred Bogom in svojo vestjo dolžnost, da ohrani in pomnoži duhovne vrednote, ki jih je prejela od svojih roditeljev. To dediščino je škof Slomšek izrazil z besedami „Vera bodi ti luč, materin jezik pa ključ do zveličavne omike“.

Če le nekoliko pogledamo po koroških vaseh, bomo morali ugotoviti, da doživlja danes kultura pravo krizo. Pri tem niso nemške vasi prav nič na boljšem kot slovenske; morda še na slabšem. Kulturni delavci tudi tamkaj tožijo, da pri mladini ni odziva ob kulturnih akcijah, da o solidnejšem kulturnem izoblikovanju ne govorimo. Pri tem se mnogi izgovarjajo, da jim obvezne nadaljevalne šole nujno dovolj in zato odklanjajo vsako drugo izobraževalno obveznost. Zdi se, da je postala današnja mladina ob preobilici „lahkega blaga“ iz filma gluha in slepa za kulturne vrednote.

ZA MLADINO IN PROSVETO

Oblikuj svoje mišljenje!

Spoštovati prepričanje drugih, sprejemati nauke starejših in priznavati avtoriteto predpostavljenih ni znamenje lastne nezmožnosti, marveč življenjske zrelosti. To je zakon narave in le v moči njega je možno urejeno družbeno sožitje.

Nikakor pa narava s takšno ureditvijo ni hotela tega, da bi mladi rod sprejemal resnico od starejših zgolj trpno, pasivno, kakor sprejema stvarne dobrine (n. pr. dediščino). Resnica je duhovna dobrina svoje vrste. Sprejeti jo od drugih zgolj mehanično, neosebno, ni vredno doraslega človeka. Resnico mora človek sprejemati povsem osebno tako, da si jo duh osvoji.

So nekatere resnice, katerih noben človeški razum ne more doumeti v vsem obsegu in globini. To so nadnaravne resnice. A še te morajo temeljiti na razumskih nagibih, zaradi katerih se jih oklenemo, ter jih verujemo. Toda naravne resnice bi naj človek bolj ali manj (kakor pač je razumsko razvit in izobražen) tudi s svojim razumom spoznal in „doumel“. Izpočetka, ko je še nerazvit, sprejema vse pod vidikom avtoritete in sprejema vse le bolj „z vero“. Pozneje pa se mora človek potruditi, da vse pojave življenja vedno bolj s svojim umom spozna in tako oblikuje svoje mišljenje, svoje prepričanje.

Odgovor na vprašanje

„Peljal sem se v vlaku s starejšim gospodom, ki je bil neka zmes framasona in in spiritista. Trdil mi je, da Kristus sploh ni, kajti v svetnih knjigah iz tistega časa ni niti besedice o njem. Kako bi mu bilo treba odgovoriti?“ vprašuje katoliški fant.

Te trditve, ki si jih slišal v vlaku, niso nič novega. To je trdil že Voltaire koncem 18. stoletja. Pravzaprav so to stare in tolikokrat ovržene trditve, da za današnji čas res niso več. Naj vendarle navedem nekaj dokazov proti takemu govorjenju.

Da v svetnih knjigah o Kristusu ni nič, je laž. Judovski zgodovinar Jožef Flavij (37—105 po Kr.) je napisal v letih 75—79 v aramejščini knjigo „O judovski vojski“, v kateri omenja Kristusa. Isti je napisal leta 93 delo „Judovske starozitnosti“, v kateri obkroži govori o Kristusu takole: „V istem času je živel Jezus, moder človek, če je dovoljeno ga imenovati človeka. Bil je vršilec čudovitih del, učitelj ljudi, ki resnico sprejemajo z naslodo in je mnogo Judov in mnogo poganov k sebi privabil. To je bil Kristus. Ko je tega Pilat, od naših ljudi najprej obtoženega obsodil na smrtno kazen križa, ga vendar niso nehali ljubiti, kateri so ga prej ljubili. Prikazal se jim je namreč tretji dan spet živ, kot so bile božje prerokbe in sto in tisoč drugih čudežnih stvari o njem povedane. In ljudje, ki imajo po njem ime, še danes živijo.“

Rimski prokonzul Bitinije. Plinij Drugi

Mlajši je leta 111 ali 113 vprašal za svet cesarja Trajana zaradi razširjenja krščanstva. Tam pove, da se kristjani zbirajo pred zoro in pojo pesem Kristusu kot Bogu.

V svojem „Letopisu“ napisanem med 69 in 117 govori slavnj zgodovinar Kornelij Tacit o Kristusu: „Kristus je bil za cesarja Tiberija po prokuratorju Ponciju Pilatu obsojen na smrt...“

Podobno piše Svetonij Mirni leta 120. Prav tako „Zgodovina Pilata“, na katero se sklicuje sv. Justin.

To so glavni svetni viri iz tistega časa. Iz neposredno naslednjega so pa še številnejši. A ti zadoščajo za vsakogar, ki hoče priti do resnice in ni že vnaprej ves poln predsodkov.

Iz filmskega sveta

Filmske zvezde iz kraljevskih hiš

Sodobno življenje gre preko vseh navad in obzirov svojo pot. Doseglo je celo kraljevske hiše, ki so stoletja živele v „svojem svetu“. Prvi tak slučaj je bil vstop nekdanje perzijske kraljice Soraye med filmske igralke, kar je svoj čas povzročilo hude kritike v „višjih krogih“.

Nekaj podobnega se je zgodilo, ko je ameriška filmska igralka Grace Kelly postala žena grofa v Monaco. Takrat se je sicer odpovedala nadaljnjemu nastopanju v filmu, vendar pa jo ameriški filmski producenti ponovno nadlegujejo, da bi naj prevzela

Skušnja mladega doktorja

Nadvse zgleden državni poglavar je bil Garcia Moreno, predsednik republike Ekvador, ki je padel pod orožjem zarotnikov 6. avgusta 1875.

Prizadeval si je, da vzgoji dovolj krščansko živečih uradnikov, zato se je zdaj pa zdaj udeležil tudi javnih preskušanj na vseučilišču in dal tudi sam kakšno primerno vprašanje iz državnega prava. Nekoč je neki kandidat prav izvrstno odgovarjal na vsa vprašanja spraševalne komisije. Zdaj pa poseže vmes še predsednik Moreno: „Mladi gospod! Skušnjo ste odlično prestali. Rad bi se še prepračil, kako je z vašim znanjem v najvažnejših naukih, ki so sestavljeni v katekizmu; kajti državni uradnik, zlasti sodnik, mora biti poučen tudi o celotni postavi božji, če hoče, da bo pravilno in pravično sodil.“

Predsednik je dal nekaj važnejših vprašanj, ki pa nanje omenjeni kandidat ni znal prav odgovoriti. Predsednik sam je bil v zadregi, kaj storiti. Nelahko zadevo je takole razrešil, „Ne ugovarjam, da bi se vam ne prisodil naslov „doktorja“; toda dokler tudi v katekizmu niste dovolj podkovani, ne boste smeli nastopiti državne službe.“

Mladi doktor je moral iskati pouka v krščanskem nauku pri redovnikih-frančiškanih v mestu Quito, kamor ga je poslal Garcia.

Kako marsikateremu doktorju bi se prav tako zgodilo, če bi bil povsod predsednik Garcia Moreno!

glavno vlogo v filmu „Velika avantura“, pri čemer bi zaslužila bajne svote, katere pa bi najbrž odstopila v dobrodelne namene. Imenovani film bi prikazoval odporniško gibanje na Norveškem, kjer so med drugim uničevali nemške naprave za pridobivanje „težke vode“, s čimer so onemogočili Nemcem izdelavo atomskih bomb.

„Na zapadu nič novega“ zopet na platnu

Roman Ericha Marije Remarque je bil po prvi svetovni vojni najbolj čitan roman, ki je vzbudil mnogo prahu v političnih krogih tedanje Evrope. Ta roman so leta 1930 tudi posneli na trak in je veljal za najpomembnejši produkt takratne filmske umetnosti. V kratkem bodo ta film zopet kazali v pariških kino-dvoranah in sicer v novi izdelavi. Toda danes zanimajo Evropejce drugi politični problemi, zato bo ta film zanimiv le kot zgodovinski dokument.

„Cleopatra“ — velefilm v kritiki

Čeprav monumentalen film „Cleopatra“ še ni dogotovljen, je že predmet hudih kritik. Zlasti hudo napadajo nosilca glavnih vlog, Elisabeth Teylor in Richarda Burton. Zato bodo film še „popravili“, kar bo zopet povečalo velikanske stroške izdelave filma. Tudi katoliška kritika je ta film ocenila kot „nepriporočljiv“.

Helena Haluschka:

19

LAMOTSKI župnik

Mala, izdelana stara mamica je koracala oprta na župnikovo roko ter je hudomušno drugim pomežikavala z očmi. Ze dolgo ji nihče ni bil zavidal, zato je hotela danes to srečo docela uživati. Gospod župnik jo je vodil skozi drn in strn ter je sploh ni izpustil.

Kmalu so dosegli puščavniško bivališče. Ni bilo nič drugega kakor majhna votlina v skalovju, nizka in le toliko dolga, da je imel notri zleknen človek prav dosti prostora za ležanje. Tukaj je bil pred šest sto leti živel neki svetnik; tukaj je bila njegova puščavniška menišnica. Pred njo je kamnita visoka planota, nekako dvajset korakov širine, bila nekaka veža ali predurje svetišča. S te planote se je videlo po vsej deželi in bila je najlepše pri vsem puščavniškem bivališču. Kako prekrasno je bilo gledati na svet od tukaj zgoraj! Široka in divja reka Doubs se je lesketala kakor jeklo modrikasto med bohotnimi cvetočimi travniki, mehka gorska pobočja, tihe vasi: vse je bilo potopljeno v milo svetlobo, ki je razpršila prosojne, trde obrise in ustvarila sanjajoče soglasje barv in črt.

„Gospod župnik,“ je zaklicala starka, „tukaj je tudi čudodelen studenec. Zal, da usahne poleti in prav za prav tudi ni studenec, le vodna nit je, ki curlja po skali

navzdol. Ali vidite temno sled na kamenju? Od časa do časa pade še kakšna kapljica!“

„Preneumno,“ je momljala starka s pipo, „vselej, kadar pridem gor, ni nič vode.“

„Ali menite, da bi vam mogla pomagati?“ vpraša učiteljica.

„In če — staremu, gluhemu cerkveniku je celo sluh povrnila.“

„Res je,“ pritrdi stara mamica: „tik pred svojo smrtjo je spet slišal zvonove. To je bilo njegovo največje veselje v njegovem življenju. Srečno se je preselil v večnost.“

„Meni je studenček pozdravil staro rano,“ je zatrjevala neka druga.

„Meni bolno nogo.“

„Meni moje bolno srce.“

Tuja mladenka je bila pristopila k studenčku. Smehljala se je, kakor se smehlja mati, če hoče izpolniti otroško nespametno željo.

Svoje trdo sklenjene roke je podržala pod kapljicami in ni kaj dolgo trajalo, pa so se napolnile z vodo. Ponudila jo je starčku, naj pije iz rok. Le-ta sname slovesno svoj klobuk in se nagne nad svežo tekočino.

„Meni tudi, meni tudi!“ — — — vsi so hoteli biti ozdravljeni, tudi zdravi in otroci. Tem je pa mladenka hudomušno ubranila: „Za vas dela čudeže še vsak dan vaš angel varuh; vam ni treba studenčka.“

Kljub temu je dolgo trpelo, preden so bili vsi postreženi; učiteljica ni prav nič opazila, da so bili že vsi nastopili pot nazaj.

Še je stala z dvignjenimi rokami ob viru. Ko se je obrnila, ni bilo več nobenega bol-

nika tukaj. Samo Abbé Violone je še čakal.

Neodločeno in bojazljivo mu je prožila naproti kelih svojih rok, ki so bile kakor roke naše nebeske Gospé Marije.

In L'Abbé Violone se je ponižno sklonil nad nje in bilo mu je, kakor da pije iz njih vso lepoto svetá in vso pozabo bolečin:

Lahkega koraka in kakor bi ga nesle nevidne peroti je šel nato po kamniti poti, ki ga je vedla nazaj v njegov svet...: stara cerkev, samostan, kos trpečega človeštva — mračno, prekrizano hodišče, sončno zasajena božja njiva in zgoraj nad njo globoko modro nebo, tako blizu, da bi se dalo prijeti.

Čednost pod skromno streho

Tam spodaj v vasi, tam, kjer se že pričenjajo polja, stoji hišica v malem vrtiču, ki ima prostor le za nekaj salatnih glav in petršiljevih zelišč, in če je veliko, morebiti še za nekoliko redkvic, ki se pa morajo že precej stisniti med seboj. To pa hišice ni oviralo, da se ne bi tako rekoč zadušila pod cveticami. Z visoke strehe, porasle z mahom, so cveteli in se sklanjali vse križem divji klinčki, zvončice, vedno zeleni kreč ter kozji parkeljci, in dolge kodraste trave so se spuščale navzdol kakor kuštravi lasje do okenc.

Od spodaj navzgor so zato plezali mali čedni šopki rož kvišku do dimnika, medtem ko so se na polici pod oknom kričeče rdeče šopirile geranije s svojo bujno lepoto.

Hiša za punčke je bila to in večkrat je bilo videti pri vsakem oknu eden ali dva punčkina obrazka, okrogla, sveže umita, ki

sta radovedno pritiskala svoja noska na šipe, tako da sta postala ploščata. Pred kratkim so se naselili stanovavci v tej hiši, najbolj ubožni v vsej deželi. Oče, bivši delavec, mati, bivša služkinja, ki ju je od Nemške Švice zaneslo sémkaj, Bog ve, kako. Nekega lepega jutra sta se izkrcala v Lamottu, brez dela in oblagodarjenega z otroki; hišica je stala tukaj, kmečko ljubka in neporabna, in občina jima jo je dala v najem za nizko ceno.

Kolikor se je le dalo, jo je mož v svojem prostem času spet popravil. Sicer je pa hodil v dnino pri kmetih in njegova žena je hodila na delo kot postrežnica, perica, poljska delavka — kakor se ji je ponudilo. Zato ženo je imel dan dvakrat toliko ur kakor za druge marljive zemljane. Poleti in pozimi je vstajala ob štirih zjutraj, pozno je hodila počivat; nedelje je porabila v to, da je doma vse počedila in popravila perilo svojih otrok in svojega moža. Pri tem žena nikoli ni bila videti žalostna ali nejevoljna. Nežna in rahločutna, kakor je bila, je prenašala težo zemeljskega življenja s skromno ljubeznivostjo ter se nikakor ni hotela skazovati kot „junaška mati“. Preprosta duša, ki je gledala iz njenih bledomodrih oči, je bila videti prav tako sveže in svetlo umita kakor njeno zorno, rdeče nadahnjeno obličje, jabolku podobno.

Govorila je malo, kakor vsi Nemci; ni tožila in tarnala, niti tedaj ne, ko je peti otrok prišel na svet; po treh dneh so jo že videli plenice prati. Čez dober teden je že spet šla na polje. Njen najstarejši sin, osemleten deček, je oskrboval bratca in sestri-

P * I * S * A * N * O * B * R * A * N * J * E

JANKO MLAKAR:

Provikrat na Triglav

Eno izmed letošnjih Mohorjevih knjig je napisal pisatelj Janko Mlakar. Naslov ji je „Trebušnikove zgodbe“, ob katerih se bodo naši Mohorjani do solz nasmejali.

Mlakar je napisal tudi tri debele knjige planinskih spisov, v katerih popisuje svoje ture po naših alpskih vrhovih. Iz teh spisov objavljamo našim bralcem naslednji Mlakarjev spis, kako se je njemu godilo, ko je šel na Triglav.

Svoje planinsko „udejstvovanje“ v gimnazijskih letih sem zaključil s tem, da sem se po pridnih vajah v Karavankah obrnil v Julijske Alpe. Prišel sem pa kar s Triglavom.

To je bilo za tiste čase velika predznost, saj so bili celo tisti redki, ki so hodili na Golico, Stol in druge bolj lahke gore. Ako se je kdo prikazal na ulici v planinski opremi, so gledali za njim, se smejali kratkim hlačam, ki so jih takrat nosili samo mestni otroci, ter se čudili dolgi palici in nahrbtniku. Gorje pa ženski, ki bi se bila pokazala v javnosti v hlačah ali celo z golimi koleni! Hlače in njeno posestnico bi bili odpeljali na opazovalnico, gola kolena bi bila pa šla v Begunje pokoro delat za javno pohujšanje.

V tistih časih torej, ko smo poznali nahrbtnik in cepin večinoma le iz slik, se je četvorica bogoslovcev tako opogumila, da je s preziranjem življenja in smrti sklenila, da pojde na Triglav. Vsi štirje so kljub temu, da so „tvegali“ življenje na triglavskem grebenu, še danes živi ter zavzemajo v človeški družbi bolj ali manj častna mesta. Finžgar je župnik, pisatelj itd. itd.; Dóstal je visok cerkveni dostojanstvenik; Regen je profesor na Dunaju in znan opazovalec murnov; Šolar pa župnikuje nekje na Dolenskem in strahuje vso divjačino daleč naokrog.

Ko sem zvedel za njihovo nameravano „ekspedicijo“, sem jih koj prosil, naj me vzamejo s seboj.

„Naj bo v božjem imenu!“ je odločil Finžgar; „samo toliko ti povem, če boš švedral in pešal, te bom zadegál tja v skale, da boš pomnil, kdaj si šel na Triglav.“

Tako! Treba se je bilo še opremiti, kakor se spodobi za tako „nevarno“ turo. Čevlje sem imel, kajti takrat smo študentje, kar nas ni bilo „gosposkih“, nosili večinoma podkovano obutev, da nismo toliko podplatov strgali. Paličo, kratko, zakrivljeno, mi je pa posodil dr. Svetina in mi dal z njo vred nekaj lepih naukov na pot, rekoč:

„Pazite in glejte, da vas ta palica ne popelje v smrt! Triglav ni Stol ne Golica! Ako bi jaz imel odločilno besedo in bil za vas

odgovoren, bi vas ne pustil na tako nevarno pot.“

Sedaj je bilo treba še malhe in brašna. Malho, pristno pastirsko — dišala je po kozah — mi je posodil Petrovčev Francelj. Vanjo sem vtaknil dve klobasi, kos kruha in neizogibno ploščato steklenico slivovke za slučaj, če bi prišle notranje zadeve kaj v nered. Ko sem še preštel denar (naštel sem 2 goldinarja 72 krajcarjev), sem bil pripravljen na vse, tudi na — smrt.

Moji tovariši so se prav tako skrbno opremili in preskrbeli, zlasti z žgano pijačo. Edino Dostal je kot nežen „mestni otrok“ hodil prazen; ostali so pa imeli poleg drugega vsak še v rokavu zavezano veliko steklenico slivovke. Nahrbtnika nas namreč vseh pet ni premoglo. Trem steklenicam se je pridružila še četrt, ki jo je dala Kuntova mama s Sela in nam obenem naročila, naj ji prinesemo za odpustek kamenja z vrh Triglava. To steklenico je vtaknil Finžgar v levi rokav. V desnem je namreč imel že svojo.

Nosil pa je ni dolgo. Ko smo se v Zirovnici „vkrcavali“, je z levim rokavom zadel ob vrata. Steklenica pa sunku ni bila kos. Razbila se je in slivovka je pomočila stopnice ter napojila žejno zemljo. Škoda, da mati zemlja še tistih ni popila, ki sta jih nosila Regen in Šolar! Seveda, takrat smo še ravnali po navodilu Kadilnika, staroste slovenskih planincev, da sta alkohol in tobak najvažnejše brašno v gorah.

V Mojstrani smo najeli vodnika. Da, taki magnati smo bili! Ta res — kakor smo pozneje spoznali — nepotrební luksuz nas je stal 5 gld stare veljave in pa precejšnjo zamudo časa.

Šli smo skozi Kot. Pri studentu smo pili slivovko z vodo, od tam naprej pa samo slivovko. Kadar sva z Dostalom, s katerim sva skupaj hodila, omenila, da naju muči žeja, nama je podal Finžgar steklenico z bodrilom, naj le pošteno potegneva, da bo rokav lažji. Ko smo prišli vrh Guba, je bil Finžgarjev rokav prazen, pa tudi steklenica v moji malhi, ki je bila namenjena za ureditev notranjih razmer. Zato sva pa z Dostalom vse dvojno videla, tudi takratno „Deschmannhütte“ (Staničev dom).

„Ti, katera je pa pra-prava?“ me je vprašal Dostal. Zaletaval se mu je že jezik.

Pa tudi meni se je.

„Ne vem. Po-počakajva, kam po-pojdejo drugi.“

Pa nama ni bilo dosti s tem pomagano. Podvojili so se namreč tudi tovariši in v vsako kočico jih je šlo polovico.

„No, kaj pa vidva?“ zavpije Finžgar nad

nama. „Ali hočeta zunaj ostati in zmrzniti?“

Sedaj nama je bilo pa pomagano. Šla sva za glasom, ta je bil pa samo eden.

Praviijo, da ostane človeku sluh še potem, ko mu že vsi drugi čuti odpovedo. Resnico te trditve sem jaz skusil tam gori pred Dežmanko, ko se je vse v meni in okrog mene vrtelo in mi je edino še sluh prav deloval.

Ponoči sem bil tak revež, da sem se sam sebi smilil, ker se nisem drugim. Sem pač notranje razmere preveč pridno „urejeval“ z žgano pijačo. Ker me je v želodcu peklo in žgalo, sem glasno stokal in zdihoval. Finžgar mi je pa kmalu pomagal.

„Janko, če ne boš tiho, te bom ven v sneg zadegál.“

Po tej „prijazni“ obljubi mi je takoj nekoliko odleglo in kmalu nato sem zaspal. Poprej sem pa še naredil trden sklep, da ne bom nikdar več s slivovko gasil žeje.

Drugo jutro smo bili že ob šestih vrh

Triglava. Kako smo hodili? Pač tako, kakor so hodili takrat, ko ni bilo nikake žice, klini pa tako narazen, da si prihodnjega komaj z daljnogledom poiskal. Na Mali Triglav sem lezel po kolenih, kakor drsajo romarice na Brezjah okrog oltarja. Na sedlu pa smo na Finžgarjev nasvet kar stekli čez, da je bilo hitreje za nami. Na vrhu smo se skupaj stisnili in prezebali. Tovariši so si z žganjem preganjali mrz, vodnik jim je pa pri tem človekoljubnem delu vneto pomagal. Jaz sem bil ob spominu na nočne križe in težave to pot strog abstinent.

Dóstal je narisal v „alpenvereinovo“ spominsko knjigo razgled s Triglava, Finžgar je naredil primerno pesmico, drugi smo se pa podpisali kot priče.

*

Ko smo se dovolj namrazili, se odpravimo na odhod. Razporedil nas je Finžgar kot načelnik ekspedicije.

(Konec prihodnjič)

Reklamacija — brezpredmetna!

Na kolodvoru sem kupil vozovnico. Ker nisem imel drobiža, sem dal bankovec za 1.000 šilingov. Nekoliko proč od blagajne preštejem nazaj dobljeni denar in ugotovim, da ni v redu; zato grem zopet k blagajni.

„Oprostite, prosim,“ nagovorim prodajalca vozovnic, „ravnokar sem pri vas kupil vozno karto...“

„No in...?“ me železničar smehljaže ustavi sredi mojega stavka.

„Kupil sem pri vas torej tole vozovnico in jo plačal z bankovcem za 1000 šilingov. Bil je popolnoma nov... gotovo se še spominjate?“

„Mogoče, gospod; toda ne vem, kaj hočete! Ali je bil bankovec mogoče ponarejen?“ Naenkrat je moža smeh minil. Nezaupljivo me je pogledal skozi očala.

„Ne, ne, bankovec je bil pravi!“ mu hitim odgovorjati. „Nekaj drugega je... Vi ste mi... oziroma, vi ste se pri menjavanju oziroma izplačilu ostanka ušteli. To se seveda vsakomur lahko kdaj primeri...“ Pri tem sem ga dobrohotno pogledal.

„A tako! Vi hočete torej reklamirati zaradi netočne vrnitve ostanka denarja?“

Smehljaže sem mu njegovo vprašanje kimajoč potrdil.

„Moj dragi gospod, obžalujem! Preberite si, prosim, opozorilni napis tu zgoraj...!“ Z roko mi je pokazal na napis na oknu blagajne: „Denar takoj prešteti! Vsaka poznejša reklamacija je brezpredmetna!“

„Poslušajte me vendar...!“ Zmajeval sem z glavo nad tolikšno nedostopnostjo uradnika in nadaljeval: „Vi vendar ne morete od mene zahtevati...“

„Zelo mi je žal!“ me je uradnik zopet prekinil; „jaz vam ne morem pomagati! Predpis je predpis!“

„No, dobro!“ mu odgovorim in, že sit tega prerekanja, vtaknem ves denar zopet v žep. „Hotel sem vam le vrniti 100 šilingov, katere ste mi pri menjavanju pomotoma preveč dali...!“

H. S.

Osel in slavec

Nekoč sta se srečala osel in slavec. Ko je osel ugledal slavca, ga nagovori:

„Prijatelj, o tebi gre glas po deželi, da tako imenito poješ, da ga ni pevca nad teboj. Rad bi te slišal, da presodim, ali res zaslužiš tako hvalo.“

Slavec tedaj zleti na bližnje drevo in v hipu se zbudi v njem umetnik v petju. Zapoje in zagostoli tisočero melodij: zdaj glasno, zdaj nežno in skoraj neslišno, kot bi se oglasila v daljavi sanjava piščal. Slavček je z glasom zategoval in podrhteval, kot bi drobil po gaju.

Ko se je oglasila slavčeva pesem, je vse utihnilo v gaju.

Ko je slavec končal, je osel povsíl glavo v tla in modro spregovoril:

„Saj je kar prijetno, poslušati te! Toda škoda je, da nisi znan z našim petelinom! Kako bi si šele izuril glas, ko bi se pri njem učil petja!“

Ko je slavec slišal tole oslovsko sodbo, je odletel daleč za gore. Oslom pa ni hotel prepevati nikoli več.

(R. H. — po basni I. Krylova)

ce, kolikor ga ni ovirala šola. Bil je prava podoba svoje matere. Treba ga je bilo videti, kako je šel skozi vas, najmanjšega je imel v naročju, drugega je vodil za roko. Šel je počasi, trehuh je stegoval naprej kakor kakšen odrasel, eno ramo je potezal navzdol, drugo je imel poševno, medtem ko sta mala dva visela na gubah njegovega jopiča ter se dala vleči za njim. S kako vdanimi očmi je opazoval igro drugih otrok! Kako so ga pač srbele noge, če so se drugi divjaki lovili in tekali okoli vodnjaka! In kaj šele, če so metali krogle pred župniščem! To je pač bila njegova skrivna strast, zakaj tam, kjer so metali kroglo, je obstal s svojima varovancema kakor ukovan. To pa, kot je bilo videti, ni bilo vseč najmanjšemu, zakaj brž ko je prenehalo uspavajoče guganje, se je drl in rjul, kot da je na raznju.

„Pojdí no proč s svojo rjovečo opico!“ so mu tedaj večinoma klicali otroci. In molče se je odstranil deček, plaho je prišel spet nazaj šele, kadar je „rjoveča opica“ blagovolila zaspati na njegovi otrpli roki.

Nekega dne ga je pa pustil, naj se le nakriči, trinog: naj ga stane, kar hoče, mora biti zraven, kako bo mali Säbli svojo najlepšo stekleno kroglo osvobodil, ko jo oblegajo od vseh strani. Njemu nasproti je stalo devet malih krogel. — On bi jih dobil, ima tako dobro zamisel! Če bi le imel vsaj eno roko prosto! Srebelo ga je po vseh udihi! Nič več ni slišal kričanja svojega malega gospodarja, popolnoma je pozabil nanj — — — in naenkrat tudi njegove teže ni več čutil.

Ta strah! Oh ne, ni ga bil izgubil, pam-ža. Le-ta je plaval med nebom in zemljo nad glavo nekega starega župnika, kateri ga je držal v svojih močnih rokah ter ga ujkjal na svoj način. V tem položaju je bil mali mož izgubil svoj glas. Naš župnik ga vzame zdaj na eno roko, drugega otroka prime za roko, in ostala dva sta se oprijela njegove duhovniške suknje, kakor da se razume samo po sebi.

„Igraj se!“ reče župnik velikemu.

Deček je videl, kako se je župnik z njegovim bremenom oddaljil na vrt, in od veselja ni mogel priti k sebi. Hotel je tekati, skakati, metati krogle, peti — — — preveč obenem, kar je imel dohiteti v teh minutah. Se zmeraj je le na mestu stal, mahal z rokami, dvigal visoko ramena, stresal se je in opazoval druge.

„Igraj se, dečko!“ mu je zaklical župnik čez zid.

Ko je kasneje prišel deček, da bi odpeljal „svojo družinico“ domov k obedu, jo je našel na travi zleknjeno okoli župnika. Najmlajši je spal na odeji in je še v spanju trdno držal en prst prečastitega gospoda, medtem ko je poldrugoletni modrijan sipal zemeljsko prst na župnikove noge, da bi jih zagrebel. Ostalima dvema je pa dobri mož tiho igral na orglice. Ne daleč odtod je stala postrežnica „La Pepie“ s stisnjenimi ustnicami in z razkuštranimi lasmi.

Konradček se pa ni dal oplatišiti. Dokler je bilo lepo vreme, se je zdaj zmerom priplazil pred župnišče in vedno znova mu je stari mož odvzel njegovo breme.

Nekoč je pa prišla Konradčkova mati, —

najubožnejša žena v vsej deželi, — v župnišče. In prišla ni nič več praznih rok: pod predpasnikom skrito je prinesla dva svežnja čudovito lepih rdečih redkvic in vsakovrstna zelišča za juho. To se je kuharici „La Pepie“ zdelo zelo neprimerno.

Naslednjo nedeljo se ji je šel naš župnik zahvalit. Na cesti pred hišo ga je sprejelo pol ducata otrok. Ko je povprašal, če so mama doma, so kakor zajci zbežali in rjovelí v zboru: „Mama, gospod župnik; mama, gospod župnik!“ Celo poldrugoletni je rjovel z drugimi vred: „Zup, zup!“

Mati iz zadrege ni mogla besedice spregovoriti, oče je zastonj iskal drugo šlapo in prečastiti gospod je smehljaže se štel otroke zmeraj znova spet in je vselej našel enega preveč.

„Prejšnji teden vas je bilo vendar samo pet, ali ste se med tem pomnožili?“

Zdaj se je izgovarjala žena: šesti otrok da ni pravzaprav njun — vsaj ne docela; da je otrok njene umrle sestre. Prejšnji teden da je otroče še očeta zgubilo. Kaj smo tu hoteli storiti? In tako da je ona rekla svojemu možu, češ, da otrok vendar ne more nič zato, in pa, kjer jih je in papa petero, da bo juha tudi za šestero zadostovala!

„Sem si tudi mislil,“ da ji je mož na to odgovoril: „sem že tudi šel ponj in ga pripeljal.“

Prečastiti gospod je obrnil glavo na stran, večkrat se je moral krepko usekniti in je potem rekel z nekoliko bolj hripavim glasom:

„Vidva sta številki — prav posebni številki sta!“

S temi besedami se je usedel zraven žene na klop pred hišo ter ji je pomagal luščiti grah. Vsak, kdor je šel mimo po cesti, je mogel videti, mogel je tudi slišati, kako ji je pripovedoval vesele kratkočasne zgodbe, tako da se je na glas morala smejati.

Dro — tako se je pričelo.

Nato povpraša naš župnik takole po strani, zakaj da nikoli ne pride v cerkev. Tedaj je zardela in ni hotela naravnost odgovoriti. Nazadnje je pričela jokati in je nekaj rekla potihem, prav potihem, da je ni bilo mogoče slišati s ceste...

Prečastiti gospod se je sklonil k nji in momljaj:

„Kakorkoli bo to že šlo.“

Kmalu zatem je odšel.

Dva dneva kasneje se je naš župnik, ne da bi „La Pepie“ kaj povedal, z izposojenim vozom odpeljal v mesto. Säbli se od radovednosti ni mogel premagati, delal se je, češ, da mora tudi on iti v mesto ter se je odpeljal z njim vred.

Vso pot si je zastonj prizadeval, da bi z vprašanji zvedel od gospoda župnika. Le-ta je bil v zadregi in ni hotel z besedo na dan. Ko so se pa videli mestni stolpi, je dejal, naj gre z njim, češ da je kočljiva zadeva, in on je bolj zveden v takih rečeh. Ze je hotel naš župnik... ne... to mu je hotel pozneje povedati.

Säbli je najprej brezdušno pogledal župnika, nato je slovesno dvignil roko kvišku: „Gospod župnik, svoje življenje dam za vas, ako želite, toda to — ne, tukaj vam nihče ne more pomagati.“

(Dalje)

Škandal v Dunajski operi

V dunajski Državni operi je bila v nedeljo, 3. novembra, na programu premiera Puccinijeve opere „La Boheme“ pod glasbenim vodstvom dirigenta Herberta Karajana. Namesto da bi se predstava začela ob 19. uri, sta nekaj minut nato prišla pred zastor ravnatelj opere dr. Hilbert in dirigent Karajan. Dr. Hilbert je občinstvu, ki je do zadnjega kotička zasedlo prostore, javil, da mora predstava odpasti, ker so operni nastavljenici stopili v stavko.

Do stavke je prišlo zaradi tega, ker je programsko operno ravnateljstvo za opero „La Boheme“ nastavilo kot suflerja in pomožnega dirigenta nekega Italijana, čemur pa se je domače zaposleno osebje odločno uprlo, češ da so tudi med njimi taki, ki bi bili zmožni to delo v redu opraviti. V dvorani je med poslušalci, od katerih je bilo tudi precej inozemskih gostov, nastalo veliko razburjenje. Naslednji dan je Karajan izjavil, da pod takimi pogoji ni več mož-

no delovati v Državni operi. Pogajanja za ureditev spora, katerih se udeležujejo razni vidni politični, sindikalni in kulturni predstavniki, so v polnem teku.

NOV SOVJETSKI SATELIT

V Sovjetski zvezi so pretekli petek izstrelili nov umetni satelit, imenovan „Polet 1“ — prvega te vrste do danes, katerega je možno s pomočjo radijskih valov neomejeno voditi in usmerjati oziroma spreminjati lego in višino poleta.

Zanimivo je, da je predsednik Hruščev neposredno po izstrelitvi „Poleta 1“ izjavil, da bi bila Sovjetska zveza zainteresirana na izdelavi skupnega sovjetsko-ameriškega načrta glede poleta na Luno, kar je pred tedni predlagal predsednik Kennedy, dočim je to takrat Hruščev odklonil. Šaljivo je sedaj dodal: „Najbolje bi bilo, poslati na Luno enega Rusa in eno Amerikanko!“

Šport

Austria Celovec : Sturm Graz 2:0 (1:0)

Celovec je bil zadnjo nedeljo prizorišče najpomembnejše nogometne prireditve v „koroško-štajerskem“ merilu, in sicer derbija obeh najboljših zastopnikov v srednji regionalni ligi — Celovec in Gradec. V prvem delu je bila igra obeh moštev precej enakovredna, nekaj rahle prednosti za domačine. V drugi polovici je bila igra živahnija, vendar kdaj pa kdaj tudi groba. Najbolji mož na igrišču je bil Lorber I, ki je ustrelil oba gola za Celovčane.

Gledalcev je bilo tokrat 6.500, iz štajerskega jih je bilo približno 1.500.

Vratar Pihorner pri uspešni obrambi, desno center Büllwatsch. (Iz igre Avstrija Celovec - Sturm Graz)

ŠT. JANŽ — METLOVA 2:2 (0:2)

Šentjanski nogometaši so bili skozi celo igro v veliki premoči, pa so morali biti na koncu veseli, da niso šli s porazom iz igrišča. Kajti drugi gol za Št. Janž je padel eno minuto pred koncem. Sreča tokrat tudi ni stala na šentjanski strani, kajti Kropivnik Robert je dvakrat zadel samo les. Tudi sodnik je bil tokrat proti moštvu iz Št. Janža. Najbolj so se odrezali tokrat: Kropivnik Feri, Gabriel Štefaj in Löcher Dieter. Gole sta ustrelila Kropivnik Robert in Gabriel Hanzej.

Mladinci:

BLATO — ŠT. JANŽ 2:4 (1:1)

Tudi tokrat so znagali mladinci iz Št. Janža na tujih tleh in so s to zmago prišli na tretje mesto lestvice. Gole so ustrelili: Müller Franci (2), Gabriel Zdravko in Müller Hanzej po enega.

SPORT IZ ROŽA:

Svetna ves — Bistrica	1:0 (0:0)
Št. Štefan — Borovlje	0:2 (0:0)
Union Rosenbach — Wernberg	2:2 (1:1)

HOKEJ NA LEDU:

KAC : BOZEN 9:1 (2:0, 5:0, 2:1)

Kakor pri nogometu, tako so preteklo nedeljo tudi na ledu znagali domačini. V prvi igri za „Alpski pokal“ je Celovski atletski klub navdušil s presenetljivo lepo igro, z bliskovitimi napadi in s krasnimi raketami na gol nasprotnikov, gledalce v razprodani mestni dvorani. Razveseljivo je zares, da se kvaliteta celovških igralcev viša od tekme do tekme.

Seveda ne smemo prepreči, da je ekipa iz Bozna nastopila z oslabiljenim moštvom, kajti med drugimi niso bili navzoči Kanadčan Coletti in branilec Bacher. Tudi se je opazilo pri moštvu iz Bozna, da so igrali šele tretjo tekmo v tej sezoni. Naj-

boljši igralci gostov so bili Kanadčana Longarini in Tucci in pa vratar Ferraris, v domačem moštvu pa so se odlikovali predvsem domačini Romauch, Kalt, Monitzer in Puschnig.

Gole so ustrelili: Romauch (3), Puschnig (2), Monitzer (2), Tambellini in Trebesberger ter Oberdorfer za Bozen.

g. z.

POKOJNINSKI ZAVOD ZA DELAVCE, GRADEC
PODRUŽNICA V CELOVCU

Uradni dnevi v novembru

Pokojninski zavod za zavarovanje delavcev v Gradcu naznanja, da bo njegova podružnica v Celovcu imela v novembru sledeče uradne dneve po želji:

6. novembra v Šmohorju, Hauptstraße 172;
13. novembra v Št. Vidu ob Gl., Friesacherstr. 1;
14. novembra v Spittalu ob Dravi, Lutherstr. 4;
19. novembra v Beljaku, Kaiser-Josef-Platz 1;
21. novembra v Wolfsbergu, Weyerplatz.

Vse omenjene dneve bodo uradne ure povsod od 8.—12. ure. Kdor koli ima kako prošnjo ali želi kako pojasnilo v zadevi delavskega pokojninskega zavarovanja, naj izkoristi to ugodno priliko.

Iz otroških ust. — „Kaj pa imaš v levici, očka?“ — „Nič, moj sinko!“ — „Pa v desnici?“ — „Tudi nič!“ — „Potem me pa lahko neseš, očka!“

Šivalni stroji znamk: Gritzner, Rast & Gasser in Jax — najnovejši izdelki — popolnoma avtomatični Zick-zack-šivalni stroji so ponos gospodinje in šivilje, kateri jim olajšajo in skrajšajo delo. Naročite si ga takoj v strokovni trgovini šivalnih strojev:

JOHAN LOMŠEK

Št. Lipš, Tihoja 2, P. Dobrla ves — Eberndorf,
Telefon 247.

Zahtevajte cenik. — Ugodni plačilni pogoji.

LJUBELJSKI PREDOR ODPRT

Po poročilu državne cestne uprave bo predor skozi Ljubelj za splošni promet provizorično odprt od točka, 12. novembra t. l., naprej. Carinska odprava bo od tega dne tudi na obeh straneh tunela.

STRAŠNA EKSPLOZIJA V AMERIKI

Prejšnji četrtek je bila v kolizeju v mestu Indianapolis (ZDA) predstava slavne ameriške revije na ledu „Holiday on Ice“ ob navzočnosti 6000 gledalcev. Tik pred koncem predstave pa je strašna eksplozija v trenutku porušila del tribune, polne gledalcev.

Naenkrat je bilo na ledu polno ruševin, ubitih in teže ali laže ranjenih gledalcev. Po poročilih policije je bilo mrtvih 70 ljudi, ranjenih pa okoli 400. Do katastrofe je prišlo zaradi eksplozije plina pod tribuno.

Grobovi vojnih žrtev

Na prošnjo društva „Avstrijski črni križ“ sporočamo, da imenovano društvo tudi letos v času od 20. okt. do 17. nov. nabira za ureditev vojnih grobov — zlasti zapuščenih in še neurejenih — pod geslom: „Vsaka smrtna žrtev naj dobi dostojen grob!“ Kajti denarna sredstva, ki jih v ta namen dá država na razpolago, še daleč niso zadostna.

V tem oziru je bilo do sedaj že precej storjenega, vendar pa je še precej pozabljenih grobov, ki bi jih bilo potrebno kolikor toliko dostojno urediti. Zato Avstrijski črni križ ponovno poziva prebivalstvo k sodelovanju: „Ne pozabite vojnih žrtev! Odprite svoje srce temu človekoljubnemu delu ljubezni in kulture in žrtvujte po svojih močeh, ako te dni pride nabiratelj!“

To lepo akcijo vsekakor pozdravljamo, obenem pa želimo, da bi odgovorni činitelji pri tem postopali res popolnoma nepristransko in bi se zavzeli za ureditev, obnovitev in ohranitev grobov res vseh vojnih žrtev — brez vsakršne razlike.

GLEDALIŠČE V CELOVCU

(Konzervatorij, Mießtalerstraße)

Petek, 8. nov., ob 19.30: Der Widerspenstigen Zähmung (Ukročena trmoglavka). 4. predstava za A-abonmá in GWF-petek, 2. predstava za GWA-petek in za podeželski petkov abonmá. — Sobota, 9. nov., ob 19.30: Don Carlos. — Nedelja, 10. nov., ob 15. uri: Schwarzwaldmädel (Schwarzwaldska dekleta). — Četrtek, 14. nov., ob 19.30: Der Widerspenstigen Zähmung (Ukročena trmoglavka). 4. predstava za abon. C in GWF-četrtek, 2. predstava za GWA-četrtek in za podeželski četrtek abonmá. — Petek, 15. nov., ob 19.30: Die Physiker (Fiziki). — Sobota, 16. nov., ob 19.30: Das Land des Lächelns (Dežela smehljaja). Zaključena predstava za Delavsko zbornico. Vstopnice pri Ljudski visoki šoli! — Nedelja, 17. nov., ob 15. uri: Der Widerspenstigen Zähmung (Ukročena trmoglavka). 2. predstava za GWA-nedelja in podeželski nedeljski abonmá.

PREDSTAVE KOMORNEGA ODRA:

Sobota, 9. nov., nedelja, 10. nov.: Ein netter Herr (Ceden gospod). — Sreda, 13. nov.: Heute mir — morgen dir (Danes meni — jutri tebi). Berlinski kabaretni večer s Chr. Eisler in B. A. Mertz. — Nedelja, 17. nov.: Ein netter Herr (Ceden gospod). — Začetek vsakokrat ob 19.30. Za vse predstave prosta prodaja vstopnic.

Daruj za Rdeči križ!

MALI OGLAS

Mlad Slovenec, star 27 let, družaben, smučar, za poslen v Nemčiji, želi spoznati pošteno koroško Slovenko v starosti od 19 do 25 let zaradi poznejše ženitve. Ponudbe, po možnosti s sliko, poslati na upravo lista pod značko „Zvest“.

STADLER

Möbel

STADLER

Möbel

VOM BILLIGSTEN BIS ZUM LUXUSMÖBEL

EINFACH ALLES FÜHRT IHR

EINRICHTUNGSHAUS STADLER

EIN BESUCH LOHNT SICH UNBEDINGT

KLAGENFURT, THEATERGASSE 4, TEL. 71 - 4 - 31

Želite ugodno kupiti?

Potem kupujte blago za obleke in kostime, moško in žensko perilo ter posteljnino samo pri trvdki

L. Maurer

KLAGENFURT - CELOVEC,
Alter Platz 35